PRAWA DZIECKA

Biuletyn Informacyjny Rzecznika Praw Dziecka

Nr 1-2/2009

NUMER SPECJALNY

Konwencja haska, dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę

RZECZNIK PRAW DZIECKA

PRAWA DZIECKA

Biuletyn Informacyjny Rzecznika Praw Dziecka

Spis treści

Słowo wstępne Rzecznika Praw Dziecka 1

PRAWO

Praktyka stosowania Konwencji haskiej, dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę 3

W SKRÓCIE

Konwencja haska, dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę – w pytaniach i odpowiedziach 7

MEDIACJE

Znaczenie mediacji w sprawach, dotyczących uprowadzenia dziecka za granicę 13

PSYCHIKA DZIECKA

Co czuje mały człowiek, wplątany w konflikt dużych ludzi? 16

DOKUMENTY

Konwencja haska, dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę 19

Wykaz organów centralnych państw-stron Konwencji haskiej 27

Wykaz polskich placówek dyplomatycznych i konsularnych w państwach, będących stronami Konwencji haskiej 35

Formularze wniosków o wykonanie prawa do osobistych kontaktów z dzieckiem na podstawie Konwencji haskiej 45

Formularze wniosków o zwrot dziecka na podstawie Konwencji haskiej 73

Formularze pełnomocnictw 101

Wyciąg z innych przepisów, dotyczących opieki nad dzieckiem 109

ISSN 1898-0449

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, listopad 2009 roku

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt zaprezentować Państwu specjalny, podwójny numer „Biuletynu Informacyjnego" Rzecznika Praw Dziecka. W całości jest on poświęcony regulacjom i praktyce stosowania Konwencji haskiej, dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę.

Coraz częściej mamy do czynienia z konfliktami między małżonkami, które kończą się wywiezieniem dziecka przez rodzica za granicę bądź zatrzymaniem go tam – bez wiedzy lub wbrew woli drugiego rodzica. W celu uregulowania takich właśnie sytuacji opracowano ponad ćwierć wieku temu Konwencję haską. Jej zapisy są niezwykle precyzyjne – podjęcie takich kroków bez zgody drugiego rodzica równoznaczne jest z uprowadzeniem dziecka. Drugi rodzic ma wówczas prawo skorzystać z przewidzianej Konwencją procedury sądowej. Jeśli sąd nie uzna, że mogłoby to postawić dziecko w sytuacji naprawdę nie do zniesienia – co nie dzieje się często – z reguły nakazuje powrót dziecka do kraju, z którego je uprowadzono.

Wniosek jest więc jasny – zabranie lub zatrzymanie za granicą dziecka bez zgody drugiego rodzica, niezależnie od kwalifikacji moralnej takiego czynu, jest działaniem nieskutecznym. Rodzic staje się sprawcą uprowadzenia – w niektórych krajach zaczyna być ścigany jako sprawca przestępstwa – a dziecko naraża na niepotrzebną, dodatkową traumę. Największymi przegranymi takich konfliktów są bowiem zawsze dzieci. Wszystkie ich przeżycia, związane z rozpadem rodziny – utrata naturalnego środowiska, poczucia bezpieczeństwa i stabilności emocjonalnej – w sytuacji uprowadzenia ulegają spotęgowaniu.

Decyzje sądów, podejmowane na podstawie Konwencji haskiej, budzą wiele emocji. Opinia publiczna cieszy się, gdy dzięki jej zapisom do kraju wraca uprowadzone do Bułgarii dziecko Polki, pomstuje – kiedy do ojca, do Niemiec wraca mały Janek czy Kasia. Opiniom na temat Konwencji i ocenom poszczególnych wyroków nie ma końca. Publicystyka to jednak domena ludzi pióra – rolą Rzecznika Praw Dziecka jest natomiast dbanie o to, by jak najmniejsze były koszty, ponoszone przez dzieci w wyniku konfliktu rodziców. Właśnie dlatego postanowiłem – we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości – opracować specjalną edycję „Biuletynu" Rzecznika Praw Dziecka. Ma on charakter praktycznego poradnika i mam nadzieję, że stanie się pomocny zarówno rodzicom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji rodzinnego kryzysu, jak i tym, do których mogą się oni zwracać o pomoc – myślę tu m.in. o pracownikach polskich placówek konsularnych. Znajdą w nim Państwo ogólne informacje na temat Konwencji haskiej, dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, informacje na temat możliwych skutków uprowadzenia dziecka dla jego psychiki oraz opis mediacji, która jest ważnym narzędziem rozwiązywania sporów rodzinnych. Dodatkowo przedstawiamy szereg podstawowych aktów prawnych, regulujących powyższe kwestie, wykaz placówek konsularnych, w których można szukać pomocy oraz formularze dokumentów, wymaganych podczas procedur, określonych przepisami Konwencji haskiej.

Liczę, że ten numer „Biuletynu" sprawi, iż rodzice nie będą podejmowali dramatycznych dla dziecka decyzji, nie mając świadomości ich skutków.

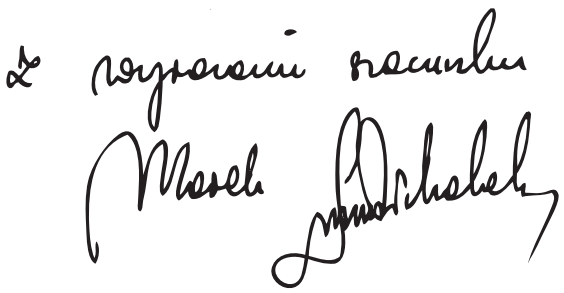

Praktyka stosowania Konwencji haskiej, dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę

Rozwój komunikacji i zniesienie barier administracyjnych przy przekraczaniu granic państwowych ułatwiły nie tylko podróżowanie – w celach turystycznych czy zawodowych. Mniej przeszkód napotyka też ten, kto chce uprowadzić dziecko z kraju jego stałego pobytu do innego państwa lub zatrzymać je w innym państwie. Działanie takie jest zawsze wystąpieniem przeciw temu, co określamy jako dobro dziecka.

Uprowadzone lub zatrzymane w innym kraju dziecko pozbawione zostaje swego dotychczasowego środowiska, przeniesione do nowego – obcego mu, z którym przez długi czas nie może nawiązać relacji z uwagi na nieznajomość języka. Jeśli w dotychczasowym miejscu pobytu dziecko chodziło do szkoły, to przeniesienie go do innego państwa z reguły stwarza wiele problemów, a niejednokrotnie powoduje trudności w terminowej realizacji programu szkolnego. Sytuacja taka wpływa też na osłabienie więzi dziecka z rodzicem, od którego zostało zabrane, a nierzadko wiedzie do całkowitego ich zaniku. Ponadto, wywiezienie dziecka za granicę lub jego zatrzymanie tam bez zgody drugiego rodzica narusza jego prawa do decydowania o miejscu pobytu dziecka. Skutkiem takiego działania jest też z reguły pozbawienie drugiego rodzica możliwości wykonywania uprawnień, jakie z mocy prawa przysługują mu w stosunku do dziecka – wpływania na jego wychowanie, kształcenie, warunki bytowe. Rodzic ten jest też pozbawiony możliwości utrzymywania z dzieckiem regularnych kontaktów.

Opisane tu działania mają zatem negatywne skutki zarówno dla dziecka – głównie o charakterze socjologicznym i emocjonalnym – jak i dla rodzica, którego nie poinformowano o zamiarze przeniesienia dziecka za granicę i nie uzyskano zgody na takie działanie.

Już dawno zwrócono uwagę na szkodliwe skutki uprowadzania lub zatrzymywania dzieci, w zarysie przedstawione powyżej. W związku z nasilaniem się omawianych zjawisk w ostatnich dekadach XX wieku, społeczność międzynarodowa podjęła inicjatywę powołania do życia międzynarodowego instrumentu prawnego, służącego do przeciwdziałania ich negatywnym skutkom. Instrumentem tym jest Konwencja, dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, przyjęta w trakcie posiedzenia XIV Sesji Konferencji Haskiej Prawa Prywatnego Międzynarodowego w Hadze. Podpisana została ona 25 października 1980 roku, a w życie weszła 1 grudnia 1983 roku. Jak słusznie zauważył jeden z komentatorów Konwencji, jej sukces przeszedł najśmielsze oczekiwania jej twórców – od czasu jej wejścia w życie tysiące dzieci powróciło do państw, w których miały miejsce stałego pobytu (M. Thorpe, „The Judge Newsletter", volume XI, 2006 Hague Conference on Private International Law, str. 8).

Rzeczpospolita Polska jest stroną Konwencji haskiej od 1 listopada 1992 roku. Konwencja wiąże Polskę z pozostałymi państwami Unii Europejskiej oraz z – nie należącymi do UE – Albanią, Armenią, Białorusią, Gruzją, Islandią, Norwegią, Serbią, Szwajcarią oraz Ukrainą. Ponadto Konwencja wiąże Polskę z USA, Kanadą, zdecydowaną większością państw Ameryki Środkowej i Południowej, niektórymi państwami Afryki i Azji oraz Australią i Nową Zelandią.

Konwencja nie jest jedynym instrumentem prawnym, służącym do zwalczania zjawiska międzynarodowego uprowadzania i zatrzymywania dzieci. Dotyczące tego zjawiska regulacje zawarte są również w krajowych przepisach prawa karnego – w wielu państwach uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka stanowi czyn karalny – oraz w prawie ro-

dzinnym, które z reguły traktuje wymienione działania jako nadużycie władzy rodzicielskiej.

Podstawową zasadą, na której opiera się Konwencja, jest ochrona interesu dziecka. Celem Konwencji – w oparciu o założenie, że bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka jest sprzeczne z jego interesem – jest doprowadzenie do jego niezwłocznego powrotu do państwa, w którym miało ono miejsce stałego pobytu, zanim do bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania doszło. Ewentualne postępowanie, dotyczące prawa do opieki nad dzieckiem powinno się toczyć dopiero po jego powrocie.

Z wnioskiem o powrót dziecka może wystąpić osoba, instytucja lub organizacja, która posiadała i wykonywała prawo do opieki nad dzieckiem w chwili jego bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania (art. 3 lit. a i b Konwencji). Prawo do opieki – zgodnie z art. 5 lit. a Konwencji – obejmuje w szczególności prawo do decydowania o miejscu jego pobytu. Każdy zatem, kto miał prawo do decydowania o miejscu pobytu i wykazywał troskę o dziecko, ma tym samym możliwość domagania się jego powrotu na podstawie przepisów Konwencji.

Osoba zainteresowana zainicjowaniem postępowania o powrót dziecka powinna sporządzić w tym celu stosowny wniosek. Formularz wniosku o powrót dziecka, stanowiący załącznik do Konwencji, zamieszczony jest w niniejszej publikacji oraz na dołączonej do niej płycie CD. Dostępny jest także w Wydziale Prawa Międzynarodowego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz na stronie internetowej: www.ms.gov.pl/konw_haska/konw_haska.php. Do wniosku należy dołączyć dokumenty, z których wynika prawo wnioskodawcy do opieki nad dzieckiem. Z reguły będzie to odpis aktu urodzenia dziecka, stwierdzający że wnioskodawca jest rodzicem dziecka albo odpis orzeczenia sądowego, określającego jego uprawnienia w stosunku do dziecka.

Jeżeli dziecko zostało uprowadzone z Polski, do wniosku, sporządzonego na formularzu w języku polskim, należy dołączyć jego tłumaczenie na język lub jeden z języków obowiązujących w państwie wezwanym, tzn. w państwie, w którym przebywa obecnie dziecko. Na ten sam język powinny zostać również przetłumaczone załączone dokumenty. Jeśli przełożenie wniosku na język państwa wezwanego jest z jakichś przyczyn trudne do wykonania, należy dołączyć jego tłumaczenie na język angielski lub francuski. Państwo wezwane może nie przyjąć wniosku tłumaczonego na jeden z wymienionych języków tylko wtedy, jeśli uprzednio złożyło zastrzeżenie, iż go nie akceptuje (art. 24 Konwencji).

Analogicznie, wniosek o powrót dziecka, kierowany do Polski, powinien być sporządzony w języku lub w jednym z języków, którym posługuje się wnioskodawca oraz przetłumaczony na język polski. Dołączone do wniosku dokumenty, sporządzone w innych językach, powinny być również tłumaczone na język polski.

Koszty sporządzenia oraz tłumaczenia wniosku oraz załączonych dokumentów ponosi wnioskodawca.

Wniosek osoby mieszkającej w Polsce powinien być skierowany do polskiego organu centralnego, wyznaczonego dla potrzeb Konwencji haskiej. Organem tym jest Ministerstwo Sprawiedliwości. Jeśli przekazany do Wydziału Prawa Międzynarodowego Ministerstwa wniosek nie zawiera uchybień natury formalnej, zostaje bezzwłocznie przekazany za granicę. Adres Ministerstwa Sprawiedliwości oraz adresy organów centralnych państw, z którymi Polska jest związana Konwencją haską, zamieszczone są na płycie CD.

Wniosek o powrót dziecka, sporządzony na podstawie przepisów Konwencji haskiej, podlega rozpoznaniu przez sąd państwa, do którego dziecko bez-

prawnie uprowadzono lub w którym je bezprawnie zatrzymano (wniosek z art. 12 Konwencji). Jeśli dziecko bezprawnie uprowadzono do Polski lub tu je zatrzymano, organem właściwym do rozpoznania wniosku jest sąd rejonowy – wydział rodzinny i nieletnich, w którego okręgu dziecko ma miejsce zamieszkania lub w którym przebywa.

Przepisy Konwencji haskiej szczególny nacisk kładą na szybkość postępowania. Skoro bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka jest sprzeczne z jego interesem, to tym samym jego powrót powinien nastąpić niezwłocznie – tak, aby niekorzystne dla niego skutki takiego czynu zostały ograniczone do minimum. Nakaz podejmowania szybkich działań w tych sprawach wynika z art. 2 art. 11 oraz art. 12 Konwencji.

Konwencja haska jako zasadę przyjmuje niezwłoczny powrót dziecka. Sąd nakazuje powrót dziecka do państwa miejsca jego stałego pobytu, jeżeli w trakcie postępowania o powrót bezprawnie uprowadzonego lub zatrzymanego dziecka ustali, że:

a) uprowadzone lub zatrzymane dziecko nadal przebywa w państwie, w którym toczy się sprawa o jego powrót;
b) miało miejsce jego bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie w rozumieniu art. 3 lit. a i b Konwencji;
c) dziecko nie ukończyło jeszcze 16 lat;
d) Konwencja obowiązywała w stosunkach wzajemnych pomiędzy państwem stałego pobytu dziecka a państwem, do którego zostało uprowadzone lub w którym dziecko zatrzymano, lub w którym naruszono prawo do odwiedzin dziecka – w chwili tych zdarzeń.

Szanse na powrót dziecka zdecydowanie maleją, jeżeli sprawa o jego powrót wpłynie do sądu po upływie roku od chwili jego bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania. W takim wypadku strona, która sprzeciwia się powrotowi dziecka, może użyć argumentu, iż dziecko przystosowało się już do nowego środowiska (art. 12 Konwencji). Należy to wprawdzie udowodnić, jednak z reguły przyjmuje się, iż istotnie jest to okres, pozwalający na przystosowanie się do nowego otoczenia.

Obowiązek niezwłocznego nakazania powrotu dziecka nie jest obowiązkiem bezwzględnym. Podstawowym założeniem Konwencji jest ochrona interesów dziecka. Zakładając konieczność niezwłocznego powrotu dziecka do państwa stałego pobytu, Konwencja przewiduje jednak sytuacje, w których – ze względu na interes dziecka – jego powrót byłby niepożądany. Sytuacje takie przewidziane zostały we wspomnianym art. 12, a także w art. 13 oraz w art. 20.

Na szczególną uwagę zasługuje art. 13 lit. b Konwencji. Jest on najczęściej przywoływany przez osoby sprzeciwiające się powrotowi dziecka. Wynika z niego, że organ orzekający może oddalić wniosek, jeśli istnieje poważne ryzyko, że powrót dziecka naraziłby je na poważne ryzyko szkody fizycznej lub psychicznej albo w jakikolwiek inny sposób postawiłby je w sytuacji nie do zniesienia. Orzecznictwo międzynarodowe wykazuje bardzo restrykcyjne podejście organów orzekających do treści tego przepisu. Dominuje pogląd, że dziecko powinno powrócić do państwa stałego pobytu nawet w sytuacji, gdyby ryzyko takie istniało – jeśli tylko państwo to

jest w stanie po powrocie zapewnić mu bezpieczeństwo. Podobne stanowisko na tle interpretacji wymienionego przepisu zajął również Sąd Najwyższy w postanowieniu z 1 grudnia 1999 roku w sprawie I CKN 992/99. Sąd Najwyższy stwierdził wówczas między innymi, że przepis art. 13 Konwencji haskiej ma na względzie jedynie poważne ryzyko szkody fizycznej lub psychicznej, na jakie powrót do miejsca stałego pobytu mógłby narazić dziecko. Wszelkie inne uciążliwości i niedogodności nie są wystarczające do oddalenia wniosku. Zasadniczo nie dają podstawy do zastosowania tego przepisu argumenty – często podnoszone przez sprawców uprowadzenia – iż powrót dziecka spowodowałby oddzielenie go od sprawcy uprowadzenia, co również niosłoby ze sobą niekorzystne dla dziecka konsekwencje. Przeżycia uprowadzonego dziecka, powracającego do kraju stałego pobytu, są konsekwencją nie realizacji postanowienia o powrocie, ale samego faktu uprowadzenia. Nakazanie powrotu dziecka – służące dobru dziecka – nie zakłada zaś jego oddzielenia od sprawcy uprowadzenia. Orzeczenie tej treści ma jedynie przywrócić stan sprzed uprowadzenia i nie łączy się z rozstrzygnięciem w przedmiocie opieki nad dzieckiem.

W innym orzeczeniu – z 7 października 1998 roku w sprawie I CKN 745/98 – Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli dziecko powróci do Kanady, a jego matka pozostanie w Polsce, dziecko pozbawione zostanie opieki matki i jej wpływu na jego wychowanie. Nie służy to dobru dziecka. Jednakże, jeżeli dziecko pozostanie w Polsce, wyłączy to z kolei możliwość sprawowania nad nim pieczy przez ojca, zamieszkałego w Kanadzie. Byłaby to również sytuacja sprzeciwiająca się dobru dziecka. Nie można zatem – zdaniem Sądu Najwyższego – uznać, że w świetle art. 13 Konwencji zarządzenie wydania małoletniej postawiłoby ją w niekorzystnej sytuacji.

W świetle przepisów Konwencji haskiej oraz orzecznictwa sądowego w tych sprawach osoba, która zamierza bezprawnie uprowadzić lub zatrzymać dziecko, musi się liczyć z tym, iż sąd nakaże powrót dziecka do kraju jego stałego pobytu.

Innym zagadnieniem, które regulują przepisy Konwencji haskiej, jest ochrona wykonywania prawa do odwiedzin. Zagadnienie to znajduje uregulowanie w art. 21 Konwencji haskiej. Chociaż w orzecznictwie międzynarodowym panuje duża rozbieżność odnośnie interpretacji jego zapisów, to jednak część państw, będących stronami Konwencji, traktuje je jako podstawę jurysdykcyjną w sprawach o zorganizowanie lub skuteczną ochronę wykonywania prawa do odwiedzin.

Osoba, której prawo do odwiedzin przysługuje, może wystąpić o jego ochronę w tym samym trybie, w jakim występuje się z wnioskiem o powrót dziecka. Formularz wniosku o ochronę wykonywania prawa do odwiedzin – w różnych wersjach językowych – został również zawarty w niniejszej publikacji i zamieszczony na dołączonej do niej płycie CD. Wniosek o ochronę wykonywania tego prawa może być złożony za pośrednictwem organu centralnego miejsca zamieszkania wnioskodawcy lub bezpośrednio do sądu, właściwego do rozpoznania sprawy według prawa krajowego państwa wezwanego. Do wniosku należy dołączyć dokumenty lub orzeczenia sądowe, z których wynikać będzie prawo wnioskodawcy do osobistej styczności z dzieckiem. Ważne jest także, aby wnioskodawca sam zaproponował terminy, miejsce oraz sposób kontaktowania się z dzieckiem.

Będąca błogosławieństwem dla rodziców, oczekujących powrotu dziecka – nierzadko znienawidzona przez tych, którzy dokonali jego uprowadzenia – Konwencja haska jest efektywnym instrumentem prawnym. Pozwala na szybki powrót dziecka, które zostało bezprawnie uprowadzone lub zatrzymane za granicą. Właśnie dlatego każdy, kto rozważa decyzję o zmianie miejsca pobytu dziecka bez poinformowania o tym (lub wprost wbrew woli innych osób, mających prawo do opieki nad dzieckiem) powinien mieć świadomość przewidzianych w Konwencji skutków, na jakie naraża siebie i dziecko.

Leszek Kuziak

Konwencja haska, dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę w pytaniach i odpowiedziach

Czym jest bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka w rozumieniu Konwencji haskiej?

Bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka ma miejsce wówczas, gdy nastąpiło naruszenie prawa do opieki, wykonywanego wspólnie lub indywidualnie na mocy ustawodawstwa państwa, w którym dziecko stale przebywało bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem, jeśli w tym czasie prawo to było skutecznie wykonywane lub byłoby tak wykonywane, gdyby uprowadzenie lub zatrzymanie nie nastąpiło (art. 3 lit. a i b Konwencji).

Czy jedno z rodziców może wywieźć lub zatrzymać dziecko za granicą?

Bez zgody drugiego rodzica? Może naruszyć to jego uprawnienie w stosunku do dziecka. Działania takie mogą też mieć negatywne konsekwencje prawne dla osoby, która je podjęła. Z jednej strony, uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka w wielu państwach stanowi czyn karalny. Z drugiej – opisane działania są sprzeczne z dobrem dziecka i mogą skutkować ograniczeniem lub nawet pozbawieniem władzy rodzicielskiej. Wobec takiej perspektywy, wyjazd z dzieckiem do innego państwa powinien być uzgodniony z drugim rodzicem, a w razie odmowy – należy zwrócić się do sądu o wyrażenie zastępczej zgody na takie działanie. W razie wątpliwości, czy drugi rodzic ma prawo współdecydowania o miejscu pobytu dziecka należy zwrócić się do prawnika, celem ich wyjaśnienia.

Jeśli dojdzie do bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka pomiędzy państwami, które łączy Konwencja haska, drugi rodzic może skorzystać z trybu postępowania przewidzianego Konwencją i dochodzić jego powrotu.

Dlaczego uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka jest sprzeczne z jego dobrem?

Takie działanie „wyrywa" dziecko z jego dotychczasowego środowiska, z którego zostaje przeniesione w inne, obce mu miejsce, z którym przez długi czas nie może nawiązać relacji – choćby z uwagi na nieznajomość języka. Jeśli dziecko uczęszczało w kraju stałego pobytu do szkoły, to przeniesienie go do innego państwa z reguły stwarzać będzie szereg problemów, a niejednokrotnie powodować opóźnienie w terminowej realizacji programu szkolnego w nowym miejscu. Dziecko może też przeżywać różnego rodzaju trudności emocjonalne, społeczne, a nawet zdrowotne. Jak dowodzą badania naukowe, najczęstsze reakcje dziecka na uprowadzenie lub zatrzymanie i ogólnie na zaognienie konfliktu między rodzicami to:

- reakcje somatyczne na stres w postaci: bólu głowy i brzucha, nudności, wysypki, płaczu, nocnych moczeń, stanów gorączkowych;
- utrata zaufania do ludzi, poczucie bezsilności wobec wydarzeń, w których bierze udział,

złość na dorosłych, brak poczucia bezpieczeństwa, poczucie winy wobec rodzica, poczucie utraty dzieciństwa itd.;
- problemy z przystosowaniem się do nowej sytuacji w szkole;
- stany depresyjne, koszmary nocne i przerywany sen;
- regresja w rozwoju dziecka.

Psychologiczne konsekwencje uprowadzenia dziecka za granicę zwykle trwają od 6 miesięcy do roku, a niekiedy nawet przez wiele lat.

Dlaczego uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka krzywdzi drugiego rodzica?

Wywiezienie dziecka za granicę lub jego zatrzymanie za granicą bez wiedzy lub zgody drugiego rodzica narusza jego prawa. Poza tym uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka z reguły oznacza osłabienie, a nierzadko nawet zerwanie więzi łączących dziecko z tym rodzicem.

Z którymi państwami Polska jest związana Konwencją haską?

Konwencja haska, dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, wiąże Polskę z następującymi państwami:

Albania, Argentyna, Armenia, Australia, Austria, Bahama, Belgia, Białoruś, Brazylia, Bułgaria, Chile, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Dominikana, Estonia, Fidżi, Finlandia, Francja, Grecja, Gruzja, Gwatemala, Hiszpania, Holandia, Honduras, Irlandia, Islandia, Izrael, Kanada, Kolumbia, Kostaryka, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Makao, Malta, Mauritius, Meksyk, Mołdowa, Monako, Niemcy, Nikaragua, Norwegia, Nowa Zelandia, Panama, Paragwaj, Peru, Portugalia, Republika Południowej Afryki, Rumunia, Saint Kitts i Nevis, Salwador, San Marino, Serbia, Seszele, Słowacja, Słowenia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone Ameryki, Szwajcaria, Szwecja, Tajlandia, Trynidad i Tobago, Turcja, Turkmenistan, Ukraina, Urugwaj, Uzbekistan, Wenezuela, Węgry, Wielka Brytania, Włochy, Zimbabwe.

Kogo Konwencja haska obejmuje swym zakresem podmiotowym?

Konwencja swym zakresem obejmuje dzieci do lat 16, które miały stałe miejsce pobytu w kraju, będącym stroną Konwencji bezpośrednio przed bezprawnym uprowadzeniem lub zatrzymaniem w innym państwie, również będącym stroną Konwencji. Konwencja – aby można było powołać jej przepisy jako podstawę domagania się powrotu dziecka – musi obowiązywać w stosunkach wzajemnych pomiędzy zainteresowanymi państwami w momencie, kiedy dochodzi do jego bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania. Zasady te obowiązują również w sprawach o uregulowanie prawa do odwiedzin dziecka (art. 4 Konwencji).

Kto może powołać się na przepisy Konwencji haskiej?

Na przepisy Konwencji haskiej może powołać się osoba, instytucja lub inna organizacja utrzymująca, że dziecko zostało uprowadzone lub zatrzymane z naruszeniem prawa do opieki. Z powyższego, jak również z art. 3 Konwencji wynika, że ten, czyje prawo do decydowania o miejscu pobytu dziecka zostało naruszone, może złożyć w wyznaczonym organie centralnym (w Polsce jest to Ministerstwo Sprawiedliwości) wniosek o powrót dziecka. Oprócz rodzica lub opiekuna, z wnioskiem takim może też wystąpić np. kierownik placówki opiekuńczo-wychowawczej, który zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego sprawuję bieżącą pieczę nad dzieckiem i ma prawo do decydowania o miejscu jego pobytu.

Z mechanizmu Konwencji może skorzystać także osoba, której prawo do odwiedzin dziecka zostało naruszone wskutek odmowy lub uniemożliwienia spotkania z dzieckiem. Konwencja haska nie zawiera przepisów, które uprzywilejowałyby dziecko ze względu na jego obywatelstwo. Nakaz orzeczenia powrotu dziecka w jednakowym stopniu dotyczy obywateli państwa, w którym toczy się postępowanie o jego powrót, jak i obywatela innych państw. Władze państwa wezwanego są zobowiązane nakazać powrót bezprawnie uprowadzonego lub zatrzymanego dziecka, które jest obywatelem tego państwa – o ile nie uzna, że powrót naraziłby dziecko na ryzyko szkody fizycznej lub psychicznej albo w jakikolwiek inny sposób postawiłby je w sytuacji nie do zniesienia.

Jak Konwencja haska określa prawo do opieki nad dzieckiem, a jak prawo do jego odwiedzin?

Konwencja haska określa prawo do opieki jako prawo do opieki nad osobą dziecka, a w szczególności – prawo do decydowania o miejscu jego pobytu. (art. 5 lit. a) Nie musi to być wyłączne prawo jednej osoby. Źródłem tego prawa może być prawodawstwo kraju stałego pobytu dziecka, wydane na jego podstawie orzeczenie sądowe lub administracyjne czy zawarta ugoda sądowa (art. 3).

Natomiast prawo do odwiedzin Konwencja określa w bardzo szeroki sposób, jako obejmujące także prawo do zabrania dziecka na czas ograniczony w inne miejsce niż miejsce jego stałego pobytu (art. 5 lit. b).

Jak - w świetle przepisów Konwencji haskiej - powinien być sporządzony wniosek o powrót dziecka?

Wymagania formalne, jakie spełnić musi taki wniosek, zawarte są w przepisach art. 8 i art. 27 Konwencji. Wzór takiego wniosku zamieszczamy również w niniejszym Biuletynie i na załączonej do niego płycie CD. Jeżeli wniosek dotyczy powrotu dziecka do Polski, powinien być sporządzony w języku polskim i należy dołączyć do niego jego tłumaczenie na język państwa, do którego dziecko zostało uprowadzone lub w którym było zatrzymane. Jeśli więc dziecko zostało uprowadzone do Wielkiej Brytanii, wniosek należy sporządzić po polsku i dołączyć jego tłumaczenie na język angielski. W tym celu można skorzystać z załączonego formularza w języku angielskim. Do wniosku należy dołączyć dokumenty, akt urodzenia dziecka oraz odpisy orzeczeń sądowych, doty-

czących władzy rodzicielskiej, z których wynika prawo wnioskodawcy do opieki nad dzieckiem. Wszystkie dokumenty powinny być przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego na język właściwy dla kraju, do którego zostało uprowadzone dziecko.

Wniosek o powrót dziecka bezprawnie uprowadzonego do Polski lub zatrzymanego w Polsce należy sporządzić według tych samych reguł – wniosek powinien być sporządzony w języku wnioskodawcy i przetłumaczony na język polski. Jeśli tłumaczenie na język polski jest trudne do wykonania, sąd polski jest zobowiązany przyjąć wniosek przetłumaczony na język angielski lub francuski. Również dołączone do wniosku dokumenty, sporządzone w języku obcym, powinny być zaopatrzone w ich tłumaczenie na język polski, angielski lub francuski.

Pamiętać należy, że wniosek taki należy złożyć jak najszybciej z uwagi na treść art. 12 Konwencji (od chwili uprowadzenia do chwili wpłynięcia wniosku o jego powrót nie upłynął okres dłuższy niż 12 miesięcy).

Jak - w świetle przepisów Konwencji haskiej - powinien być sporządzony wniosek o zorganizowanie lub ochronę prawa do odwiedzin?

Wniosek o ochronę wykonywania prawa do odwiedzin należy sporządzić według przedstawionych wyżej reguł, dotyczących wniosków o powrót dzieci i z użyciem zamieszczonych w niniejszej publikacji formularzy. Do wniosku należy dołączyć propozycję miejsca, czasu oraz sposobu utrzymywania kontaktów z dzieckiem, a także tego, która z zainteresowanych stron ma ponosić koszty, wynikające z wykonywania prawa do odwiedzin.

Kto w Polsce może pomóc w sporządzeniu wniosku na podstawie przepisów Konwencji haskiej?

Pomocą w sporządzeniu takiego wniosku mogą nieodpłatnie służyć referenci do spraw obrotu prawnego z zagranicą, zatrudnieni w sądach okręgowych, pracownicy Wydziału Prawa Międzynarodowego Ministerstwa Sprawiedliwości, które jest organem centralnym, wyznaczonym dla potrzeb Konwencji haskiej oraz specjaliści z Zespołu Spraw Międzynarodowych i Konstytucyjnych w Biurze Rzecznika Praw Dziecka.

Gdzie należy składać wnioski w sprawie powrotu lub ochrony wykonywania prawa do odwiedzin dziecka?

Wniosek o powrót dziecka należy skierować do organu centralnego państwa, w którym mieszka wnioskodawca, lub bezpośrednio do właściwego sądu państwa, na którego terytorium dziecko przebywa w wyniku bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania (art. 8 i art. 29 Konwencji).

Wniosek o ochronę wykonywania prawa do odwiedzin należy przesłać w ten sam sposób.

Jaki organ jest właściwy do rozpoznawania spraw o powrót bezprawnie uprowadzonego lub zatrzymanego dziecka oraz o ochronę wykonywania prawa do odwiedzin dziecka?

Z artykułu 12 Konwencji haskiej wynika, że właściwym do rozpoznania wniosków o powrót dziecka jest sąd państwa, w którym aktualnie przebywa dziecko. Należy zwrócić uwagę, że sprawa o powrót dziecka niekoniecznie musi być prowadzona na podstawie przepisów Konwencji haskiej, ale również polskiego prawa wewnętrznego, jeśli dziecko jest obywatelem polskim bądź zwykle przebywa w Polsce. W powszechnej ocenie, Konwencja haska jest jednak postrzegana jako najsprawniejszy mechanizm, prowadzący do szybkiego powrotu dziecka. Poza tym należy pamiętać, że w przypadku rozpatrywania sprawy na podstawie wewnętrznego prawa polskiego, ewentualne orzeczenie polskiego sądu, nakazujące powrót dziecka, z reguły podlegać będzie stwierdzeniu wykonalności w państwie, w którym przebywa dziecko. Procedura ta zdecydowanie przedłuży ostateczny powrót dziecka.

Czy osoba, która domaga się powrotu dziecka na podstawie przepisów Konwencji haskiej, może liczyć na pomoc fachowego prawnika w sprawie w państwie wezwanym?

W niektórych państwach – jak w Hiszpanii czy we Włoszech – wnioskodawca jest nieodpłatnie reprezentowany przez adwokata, prowadzącego obsługę prawną administracji państwowej. W Zjednoczonym Królestwie i w Irlandii wnioskodawcę reprezentuje adwokat, wyznaczony przez organ centralny – również bez ponoszenia żadnych kosztów. W Republice Federalnej Niemiec sąd może przyznać adwokata z urzędu, pod warunkiem że wnioskodawca nie osiągnął w ostatnim roku dochodu większego niż 380 euro miesięcznie.

W Polsce ustanowienia adwokata z urzędu może domagać się osoba, która ze względów finansowych nie jest w stanie samodzielnie pokryć kosztów jego wynajęcia. W tym celu należy złożyć stosowny wniosek i szczegółowe oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Formularz oświadczenia majątkowego dla potrzeb wniosku o ustanowienie przez sąd pełnomocnika z urzędu znajduje się na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości.

Czy są jakieś reguły, w oparciu o które sąd decyduje o powrocie dziecka do kraju stałego pobytu?

Sąd nakazuje powrót dziecka do kraju jego stałego pobytu, jeśli na podstawie przeprowadzonych dowodów ustali, że:

- uprowadzone lub zatrzymane dziecko nadal przebywa w państwie, w którym toczy się sprawa o jego powrót;
- miało miejsce jego bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie w rozumieniu art. 3 lit. a i b Konwencji haskiej;
- dziecko nie ukończyło jeszcze 16 lat;
- Konwencja obowiązywała w stosunkach wzajemnych pomiędzy państwem stałego pobytu dziecka a państwem, do którego zostało uprowadzone lub w którym dziecko zatrzymano, lub w którym naruszono prawo do odwiedzin dziecka – w chwili tych zdarzeń.

Jakie możliwości obrony w sprawie o powrót dziecka przewiduje Konwencja haska?

Konwencja haska zawiera sześć podstaw obrony w sprawach o powrót dziecka do państwa jego stałego pobytu. Są to następujące okoliczności:

1) osoba domagająca się powrotu dziecka, a mająca prawo do opieki nad dzieckiem, prawa tego nie wykonywała;
2) osoba mająca prawo do opieki nad dzieckiem zgodziła się na wyjazd dziecka za granicę lub zaakceptowała taki wyjazd *post factum*;
3) istnieje poważne ryzyko, że powrót mógłby narazić dziecko na szkodę fizyczną lub psychiczną;
4) dziecko, które osiągnęło odpowiedni wiek i stopień dojrzałości sprzeciwia się powrotowi do państwa miejsca stałego pobytu;
5) powrót dziecka nie byłby dopuszczalny w świetle podstawowych zasad państwa wezwanego, dotyczących ochrony praw człowieka i podstawowych wolności;
6) od chwili uprowadzenia lub zatrzymania dziecka do chwili złożenia wniosku we właściwym sądzie upłynął okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Jakie działania podejmuje Policja w przypadku zgłoszenia informacji o wywiezieniu dziecka za granicę?

Uprowadzenie dziecka za granicę przez rodzica, który posiada władzę rodzicielską, stanowi w Polsce problem raczej na gruncie prawa rodzinnego, niż karnego. Jedynie w przypadku, gdy na skutek orzeczenia sądu opiekuńczego władza rodzicielska jednego z rodziców została zawieszona, odebrana lub w pewnych przypadkach ograniczona, wyjazd tego rodzica z dzieckiem za granicę stanowi przestępstwo z art. 211 Kodeksu karnego. Prowadząc postępowanie o czyn z art. 211 k.k. Policja ma możliwość wszczęcia poszukiwań i rejestracji w Krajowym Systemie Informacji Policyjnej danych osoby, podejrzewanej o uprowadzenie dziecka. Sytuacja, w której jedno z rodziców wywozi swoje dziecko za granicę i tam sprawuje nad nim opiekę, a miejsce pobytu dziecka jest znane, nie może stanowić przesłanki do jego rejestracji w policyjnej bazie jako osoby zaginionej. Natomiast w przypadku, gdy miejsce pobytu nie jest znane, a okoliczności uzasadniają podejrzenie popełnienia na jego szkodę przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo uzasadniają podejrzenie zagrożenia dla życia, zdrowia lub wolności, Policja na podstawie zawiadomienia o zaginięciu wszczyna poszukiwania. Biuro Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji podejmuje czynności w przypadku uzyskania informacji o wszczęciu poszukiwań od uprawnionych organów zagranicznych. Jeśli zaginione dziecko pochodzi ze strefy Schengen, wpis jego danych do Systemu Informacyjnego Schengen pojawi się automatycznie we wszystkich zrzeszonych krajach.

- *Agata Jasztal*
- *Leszek Kuziak*

Znaczenie mediacji w sprawach, dotyczących uprowadzenia dziecka za granicę

Mediacja rodzinna jest sposobem rozwiązania sporu z udziałem bezstronnej i neutralnej osoby trzeciej, jaką jest mediator. Nie podejmuje on decyzji za rodziców, lecz pomaga im we wzajemnym rozpoznaniu swoich stanowisk, potrzeb oraz znalezieniu rozwiązań, możliwych do zaakceptowania przez obie strony.

W sporach rodzinnych mediacja – zainicjowana przez strony sporu lub sąd – pomaga zauważyć i wesprzeć dziecko, które cierpi najbardziej w wyniku konfliktu rodzinnego. Można z niej skorzystać zanim dojdzie do postępowania sądowego (np. gdy istnieje uzasadniona obawa, że dziecko zostanie uprowadzone), w trakcie trwania procesu, a także już po wydaniu orzeczenia przez sąd (np. w celu ustalenia, w jaki sposób postanowienie sądu będzie realizowane). Ważnym warunkiem rozpoczęcia mediacji jest dobrowolność udziału jej uczestników, a także możliwość rezygnacji z niej bądź zawieszenia w dowolnym momencie.

Czym różni się mediacja sądowa od mediacji umownej?

Mediacja rodzinna może być prowadzona zarówno na zlecenie sądu – na podstawie postanowienia o skierowaniu sprawy do mediacji (mediacja sądowa), jak również z inicjatywy samych stron, niezależnie od postępowania sądowego (mediacja umowna, prywatna). Czym różnią się te dwie możliwości?

- kierując sprawę do mediacji, sąd zazwyczaj określa termin jej przeprowadzenia – istnieje możliwość złożenia wniosku o przedłużenie tego terminu, decyzję w tym zakresie podejmuje również sąd. W mediacji prywatnej nie ma ograniczeń terminowych;

- koszty mediacji, prowadzonej na zlecenie sądu, są określone w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 30 listopada 2005 roku w sprawie wysokości wynagradzania i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym (Dz. U. Nr 239, poz. 2018). Zgodnie z jego zapisami, na koszt mediacji w sprawach niemajątkowych składają się m.in. wynagrodzenie mediatora – 60 zł za pierwsze posiedzenie mediacyjne i 25 zł za każde następne posiedzenie, do tego doliczane są koszty wynajęcia pomieszczenia do kwoty 50 zł za sesję oraz koszty przejazdów. Koszty mediacji prywatnych są ustalane indywidualnie przez ośrodek mediacji bądź w drodze negocjacji między stronami i mediatorem;
- w mediacji, prowadzonej na zlecenie sądu, po jej zakończeniu mediator sporządza protokół, w którym opisuje rezultaty mediacji i przesyła go do sądu. Jeżeli natomiast mediacja odbywa się niezależnie od postępowania sądowego, z inicjatywy stron i kończy się porozumieniem, strony mogą wnioskować o zatwierdzenie ugody przez sąd.

Co można osiągnąć w drodze mediacji?

Mediacja może zakończyć się ugodą, w której rodzice mogą ustalić m.in.:

- warunki powrotu dziecka do kraju stałego pobytu lub pozostania w nowym miejscu pobytu;
- zasady i kalendarz spotkań dziecka z drugim rodzicem (w tym wakacje, święta, ważne wydarzenia rodzinne itd.);
- zabezpieczenie potrzeb dziecka (alimenty);
- sprawy pilne na czas trwania postępowania sądowego (np. kontakty z dzieckiem tego rodzica, który złożył wniosek);
- jeśli zapadnie prawomocne orzeczenie sądu: warunki wykonania postanowienia sądu, sposób rozmowy z dzieckiem o zaistniałej sytuacji, przygotowanie go do powrotu, przygotowanie szkoły i środowiska do powrotu dziecka etc.

Takie kompleksowe zakończenie sporu daje większą gwarancję trwałości znalezionych rozwiązań. Trudno jest bowiem ustalić same warunki powrotu dziecka, jeśli nie zostaną rozstrzygnięte kwestie kontaktów rodzica z dzieckiem. Mediacja rodzinna ma na celu rozwiązanie wszystkich spornych kwe-

stii, nie tylko jednego aspektu konfliktu, jakim jest kwestia powrotu dziecka.

Jakie są korzyści z mediacji dla rodziców i dziecka?

Mediacja, zainicjowana w odpowiednim momencie, może zapobiec walce rodziców o miejsce pobytu dziecka i zasady kontaktu z nim – a to dziecko właśnie jest zawsze najbardziej poszkodowane w takim konflikcie. Rodzice po zawarciu ugody kończą spór, zyskują większy spokój psychiczny, stają się bardziej wrażliwi na potrzeby dziecka oraz drugiego rodzica, przestają się też martwić zagrożeniem ewentualnego ponownego uprowadzenia dziecka. Również dzieci, w obliczu zażegnania konfliktu między rodzicami, zyskują poczucie bezpieczeństwa, przynależności i stabilności, a przede wszystkim utracony kontakt z rodzicem.

Ponadto mediacja może stanowić uzupełnienie wydanego przez sąd orzeczenia w kwestii powrotu bądź odmowy powrotu dziecka. Wypracowane przez strony rozwiązania – odnośnie miejsca zamieszkania dziecka, kontaktów rodzica z dzieckiem – rozwiązują istotne dla rodziców i dziecka problemy, których nie rozstrzyga sąd, rozpatrujący sprawę w trybie Konwencji haskiej.

Jak przebiega mediacja rodzinna?

Pierwszy kontakt zwykle odbywa się telefonicznie albo mailowo. Mediator informuje o zasadach mediacji, kosztach, sprawdza wstępnie gotowość i przydatność sprawy do mediacji. Jeśli jest zgoda obu stron na mediację, strony i mediator rozpoczynają wspólne spotkania w neutralnym miejscu, np. biurze mediatora, w wynajętych pomieszczeniach hotelowych. W sprawach transgranicznych, w których strony mieszkają daleko od siebie, organizowane są intensywne spotkania, trwające 1-2 dni, np. w weekend. Podczas mediacji jej uczestnicy mogą kontaktować się ze swoimi prawnikami oraz z rodziną.

Wskazane jest, aby w przypadku, gdy rodzice dziecka pochodzą z różnych krajów, mediacja prowadzona była zgodnie z zaleceniami Deklaracji Wrocławskiej, tj. przez dwóch mediatorów, również pochodzących z tych samych krajów, co strony sporu – tak, by proces mediacji uwzględniał różnice kulturowe czy obyczajowe.

Czy każda sprawa rodzinna nadaje się do mediacji?

Z reguły tak – zawsze jednak mediator rodzinny sprawdza, czy nie ma przeciwwskazań do jej przeprowadzenia. Zasadniczym wymogiem do skorzystania z mediacji jest zgoda obu stron na udział. Poza tym mediacja wymaga od jej uczestników gotowości do podjęcia wiążących dla siebie i dziecka decyzji.

Jakie są społeczne korzyści z mediacji w sprawach międzynarodowych?

Rozwiązanie sporu rodzinnego w sprawie międzynarodowej przynosi korzyści nie tylko dla samego dziecka i jego rodziców, ale także dla dalszej rodziny, społeczności lokalnej, a także stosunków międzynarodowych. Krewni, sąsiedzi, media często angażują się w spory rodzinne o charakterze międzykulturowym, żyją problemami „swojego" dziecka. Dzięki mediacji można zapobiec upublicznieniu sprawy i eskalacji emocji.

Gdzie znaleźć mediatora rodzinnego?

Profesjonalnych mediatorów rodzinnych w Polsce można znaleźć za pośrednictwem Polskiego Centrum Mediacji (www.mediator.org.pl) lub Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych (www.smr.org.pl). Ponadto informację o polskich mediatorach rodzinnych można uzyskać w każdym sądzie okręgowym w Polsce.

- *Manuela Pliżga-Jonarska*
- *Agata Jasztal*

Co czuje mały człowiek, wplątany w konflikt dużych ludzi?

Dziecko, by mogło dobrze i harmonijnie się rozwijać, wymaga zaspokojenia wszystkich swoich potrzeb. Jedną z najważniejszych jest poczucie bezpieczeństwa. Zapewnienie go dziecku jest obowiązkiem rodziców. Dziecko, które niespodziewanie zostaje pozbawione kontaktu z jednym z rodziców, zabrane z rodzinnego domu, ze świata, który zna – to mały człowiek, któremu dzieje się krzywda. Często niesie to za sobą nieodwracalne skutki w jego psychice. Rodzice, procesujący się o prawo do wychowywania dziecka, wyrywający je sobie z rąk, niejednokrotnie tłumaczą swoje postępowanie koniecznością egzekwowania praw rodzicielskich. Czasem mówią też o dobru dziecka. Ale – czy aby na pewno wiedzą, o czym mówią?

Jeśli w rodzinie pojawiają się konflikty, a próby porozumienia każdorazowo kończą się awanturami, to sytuacja dziecka staje się trudna. Bezpieczny do tej pory świat, zaczyna się walić wraz z kolejną domową kłótnią. Rozstanie rodziców, separacja czy rozwód, na ogół są dla dziecka doświadczeniami negatywnymi. Nie przechodzi ono nad tymi zdarzeniami do porządku dziennego. Stają się one przyczyną poważnych i licznych problemów. Sytuacja oderwania dziecka od znanego mu życia i sposobu funkcjonowania może spowodować traumę o ogromnych – i nie w pełni przewidywalnych – konsekwencjach.

Kryzys domowy to dla dziecka szok i bardzo silny stres. Nie tylko rozpada mu się rodzina, a więc jedyne znane środowisko, ale też zmienia się nagle i niespodziewanie bezpośrednie otoczenie. Czasami wiąże się to również z wyjazdem, a więc ze zmianą kręgu kulturowego i obowiązujących zwyczajów. To wszystko dzieje się w życiu dziecka jednocześnie, bez wcześniejszej zapowiedzi i przygotowania. Jego znany i oswojony już świat – przestaje istnieć.

Dorośli zazwyczaj nie tłumaczą dziecku sytuacji, w jakiej znalazło się ono samo i jego rodzina. Dzieje się tak dlatego, że:

- nie wiedzą, które z nich ma to zrobić;
- wydaje im się, że dziecko jest za małe, by pojąć, o co chodzi;
- pochłonięci sporem między sobą, nie dostrzegają dziecka i jego potrzeb;
- obawiają się gwałtownego wybuchu emocji dziecka.

Sposób reakcji na rozstanie rodziców jest zależny od wieku:

0-3 lata

W tym czasie powinna rozwinąć się mocna więź z opiekunami, by powstało przywiązanie, a w konsekwencji – poczucie bezpieczeństwa. Nawet niemowlęta czują już i umieją rozpoznać emocje swoich rodziców. Dzieci wyczuwają zmianę tonu głosu, sposobu dotyku czy częstotliwości kontaktu. Gdy następuje ograniczenie codziennej obecności jednego z rodziców, zachodzi ryzyko zakłócenia świeżo nawiązanej więzi. W sytuacji rozstania małe dziecko wie, że jedno z rodziców z nim już nie mieszka, lecz nie bardzo jest w stanie pojąć, dlaczego.

3-5 lat

W tym okresie dzieci są w fazie najszybszego rozwoju emocjonalnego, fizycznego i poznawczego. Ciągle jednak głównie dążą do zaspokojenia swoich własnych potrzeb. Mimo, iż w małym stopniu rozumieją znaczenie zaistniałej sytuacji, wiedzą lub tylko czują, że ich życie uległo zmianie. Odczuwają lęk i niepewność nie wiedząc, co się dzieje z rodzicem, którego nagle zabrakło. Martwą się, czy mu się nic nie stało. Żyją nadzieją, że rodzice do siebie wrócą. Niektóre dzieci rozładowują swo-

je emocje poprzez ataki histerii. Może też nastąpić regres osiągniętych już przez dziecko umiejętności, cofnięcie się do wcześniejszych faz rozwoju. Zdarza się moczenie nocne lub nieodstępowanie rodzica na krok.

6-8 lat

Dzieci w tym wieku mogą interpretować rozstanie rodziców jako odrzucenie, mogą mieć poczucie winy i uważać, że są jego przyczyną. Dominuje tęsknota za tym z rodziców, który nagle zniknął z ich życia. Uczuciu temu towarzyszy smutek, a nawet rozpacz. Pojawia się strach przed utratą również drugiego rodzica. Dzieci czują wewnętrzne rozdarcie, chcąc jednocześnie zachować lojalność wobec obojga rodziców. Często pojawia się złość, wręcz wściekłość na dorosłych. Dziecko jest zainteresowane tym, kto będzie się nim opiekował i jak rozstanie wpłynie na codzienne życie.

9-12 lat

To okres, w którym najważniejsza staje się przynależność do grupy rówieśniczej. W sytuacji rozstania rodziców dzieci obawiają się, że będą przez kolegów postrzegane jako „inne". Unikają kontaktów z rówieśnikami w obawie, że zostaną zdemaskowane i wyśmiane. Boją się wykluczenia. Niekiedy uznają, że rozstanie dorosłych to ich wina i kara za złe zachowanie. Zaczynają się zastanawiać, czy nadal są kochane i czy komuś na nich zależy. Snują domysły, że rodzice już ich nie chcą. Zaczynają źle o sobie myśleć, spada poczucie własnej wartości. Na tym etapie rozwojowym wzrasta świadomość i zdolność do empatii, pojawiają się problemy lojalnościowe. Sytuacja jeszcze bardziej się pogarsza, gdy rodzice oczekują, że dziecko opowie się po którejś ze stron konfliktu. Często próbuje ono wówczas na własną rękę pogodzić dorosłych. Niezaspokojona potrzeba miłości i akceptacji powoduje przygnębienie i smutek. Dziecko zamyka się w sobie, mnożą się wątpliwości. Może pojawić się choroba psychosomatyczna, a nawet autoagresja.

13-18 lat

Nastolatki żyją w sytuacji paradoksu, bo z jednej strony faktycznie są zależne od rodziców, z drugiej – mają duże poczucie niezależności. Może to po-

wodować wiele problemów emocjonalnych i społecznych. Nie istnieją dla nich odcienie szarości – jest tylko „białe lub czarne", „wszystko albo nic". Rodzice często obciążają nastolatków koniecznością podejmowania decyzji, które powinny być ich domeną. Nie mogąc porozumieć się miedzy sobą, dorośli powodują u nastolatka poczucie nieszczęścia i pozostawienia samemu sobie. Pojawia się silny lęk przed odrzuceniem i samotnością. Młody człowiek może zacząć szukać zadośćuczynienia lub wynagrodzenia utraty pełnej rodziny. Nastolatki bywają wtedy roszczeniowe, mają wygórowane żądania i próbują manipulować dorosłymi. Często uciekają w tzw. złe towarzystwo, w alkohol i inne używki.

Stając w obliczu rozpadu małżeństwa, dorośli powinni przemyśleć, co zrobić, by nie stał się on dla dzieci przeżyciem tak dramatycznym. Bowiem to nie sam rozwód jest traumatycznym wydarzeniem, ale – sposób jego przeprowadzenia przez dorosłych.

Trauma rozwodu, separacji czy rozstania może spowodować, że dziecko będzie bardziej bezbronne i podatne wobec przyszłych zagrażających wydarzeń życiowych. Może to być doświadczenie, rujnujące psychikę, bo bezpowrotnie niszczy dwie dziecięce iluzje:

1) omnipotencji (wszechmocy dziecka);
2) nieograniczonych możliwości rodziców chronienia go przed złem.

Pozbawione tych fundamentów, dziecko może mieć zablokowane zdolności uczestniczenia w naturalnych doświadczeniach rozwojowych. Odebrana zostaje szansa bezpiecznego przechodzenia przez kolejne etapy rozwoju.

Urazy emocjonalne, przeżyte w dzieciństwie, mogą skutkować w dalszym życiu zaburzeniami charakteru, odżywiania czy stanami lękowymi. Może pojawiać się myślenie psychotyczne, a co za tym idzie – myśli i próby samobójcze. Wielu młodych ludzi po takich doświadczeniach może próbować sięgać po substancje psychoaktywne. Silnie negatywne emocje i utrata wiary we własne możliwości mogą prowadzić do nieudanych związków w dorosłym życiu.

Dzieci, które doświadczyły traumatycznych zdarzeń, wcześniej wchodzą w dorosłość. Mimo młodego wieku starają się mierzyć z problemami, których rozwiązanie możliwe jest dopiero po osiągnięciu pełnej dojrzałości emocjonalnej.

Na poważne problemy psychiczne narażone są zwłaszcza młodsze dzieci, które nie mają jeszcze ukształtowanego obrazu siebie i świata. Nie mają one wystarczająco rozwiniętego poczucia tożsamości. Nie rozumieją, czego się od nich oczekuje i nie znają własnych możliwości na tyle, by te oczekiwania spełnić. Dlatego właśnie dzieciom często trudniej, niż dorosłym, radzić sobie ze stresującymi wydarzeniami. Według badań psychologów rozwojowych, traumatyczne wydarzenia trzy razy częściej skutkują poważnymi problemami emocjonalnymi i behawioralnymi, jeśli dziecko przeżywa je przed ukończeniem jedenastego roku życia, niż w okresie dorosłości.

Jeśli dla dorosłych ludzi rozwód bywa traumą, to można sobie wyobrazić, czym dla dzieci jest rozstanie rodziców. Dziecko kocha przecież ich oboje. Niezależnie, jakim ojcem czy matką są jego rodzice – kocha ich miłością ślepą, bezwarunkową i bezdyskusyjną. W sytuacji, w której bądź wydaje mu się, że musi między rodzicami wybierać, bądź istotnie jest do tego zmuszane – na przykład gdy jedno z nich stara się oczernić drugie, manipulując faktami – przestaje sobie radzić.

Rozstanie rodziców nie musi być dramatem małego człowieka. Zamiast jednego nieszczęśliwego domu, może mieć dwa, w których będzie się czuło kochane i bezpieczne. Sztuka rozstawania się – to test na dojrzałość dorosłych. Wszystkich dorosłych wokół dziecka: jego rodziców, ich adwokatów, sędziów i urzędników. Wszyscy oni powinni traktować dziecko jako podmiot, a nie – przedmiot sporu. Dobro dziecka ponad wszystko.

Dorota Zawadzka

KONWENCJA,
dotycząca cywilnych aspektów uprowadze nia dziecka za granicę, sporządzona w Hadze dnia 25 października 1980 roku (Dz.U. z 1995 r. Nr 108, poz. 528)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 25 października 1980 r. została sporządzona w Hadze Konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę w następującym brzmieniu:

KONWENCJA
dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę

Państwa-sygnatariusze niniejszej konwencji, głęboko przekonane, że interes dziecka ma podstawowe znaczenie we wszystkich sprawach dotyczących opieki nad nim,

pragnąc chronić dziecko na płaszczyźnie międzynarodowej przed szkodliwymi skutkami, wynikającymi z bezprawnego uprowadzenia go lub zatrzymania, i pragnąc ustalić zasady postępowania w celu zagwarantowania niezwłocznego powrotu dziecka do państwa jego stałego pobytu oraz pragnąc zapewnić ochronę prawa do odwiedzin,

postanowiły zawrzeć w tym celu konwencję i zgodziły się na następujące postanowienia:

Rozdział I
Zakres stosowania konwencji

Artykuł 1

Przedmiotem niniejszej konwencji jest:

a) zapewnienie niezwłocznego powrotu dzieci bezprawnie uprowadzonych lub zatrzymanych w jednym z Umawiających się Państw oraz

b) zapewnienie poszanowania praw do opieki i odwiedzin określonych przez ustawodawstwo jednego Umawiającego się Państwa w innych Umawiających się Państwach.

Artykuł 2

Umawiające się Państwa podejmą wszelkie stosowne środki dla zapewnienia w granicach ich terytoriów realizacji celów niniejszej konwencji. Dla osiągnięcia tego wykorzystają one dostępne sposoby postępowania w nagłych wypadkach.

Artykuł 3

Uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka będzie uznane za bezprawne, jeżeli:

a) nastąpiło naruszenie prawa do opieki przyznanego określonej osobie, instytucji lub innej organizacji, wykonywanego wspólnie lub indywidualnie, na mocy ustawodawstwa państwa, w którym dziecko miało miejsce stałego pobytu bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem, oraz

b) w chwili uprowadzenia lub zatrzymania prawa te były skutecznie wykonywane wspólnie lub indywidualnie albo byłyby tak wykonywane, gdyby nie nastąpiło uprowadzenie lub zatrzymanie.

Prawo do opieki określone w punkcie a) może wynikać w szczególności z mocy samego prawa, z orzeczenia sądowego lub administracyjnego albo z ugody mającej moc prawną w świetle przepisów ustawodawstwa tego państwa.

Artykuł 4

Konwencję stosuje się do każdego dziecka, które miało miejsce stałego pobytu w Umawiającym się Państwie bezpośrednio przed naruszeniem praw do opieki lub odwiedzin. Konwencja przestaje obowiązywać, kiedy dziecko osiąga wiek 16 lat.

Artykuł 5

W rozumieniu niniejszej konwencji:

a) „prawo do opieki" obejmuje prawo dotyczące opieki nad osobą dziecka, w szczególności prawo do decydowania o miejscu pobytu dziecka;
b) „prawo do odwiedzin" obejmuje prawo do zabrania dziecka na czas ograniczony w inne miejsce aniżeli miejsce jego stałego pobytu.

Rozdział II
Organy centralne

Artykuł 6

Każde Umawiające się Państwo wyznaczy organ centralny w celu realizacji obowiązków wynikających dla niego z konwencji.

Państwo federalne, państwo, w którym obowiązuje kilka systemów prawnych, lub państwo posiadające autonomiczne organizmy terytorialne może wyznaczyć więcej niż jeden organ centralny oraz określić zasięg terytorialny każdego z tych organów. Państwo, które uczyni użytek z tego uprawnienia, wyznaczy organ centralny, któremu będą przesyłane wnioski w celu ich przekazania właściwemu organowi centralnemu w tym państwie.

Artykuł 7

Organy centralne powinny ze sobą współdziałać i popierać współpracę między właściwymi władzami w ich odnośnych państwach w celu zapewnienia niezwłocznego powrotu dzieci oraz realizacji innych celów niniejszej konwencji.

W szczególności powinny one bezpośrednio lub przy pomocy jakiegokolwiek pośrednictwa podejmować wszelkie odpowiednie środki w celu:

a) ustalenia miejsca przebywania dziecka bezprawnie uprowadzonego lub zatrzymanego;
b) zapobieżenia dalszemu zagrożeniu dla dziecka lub dalszym szkodom dla zainteresowanych stron przez podjęcie lub spowodowanie podjęcia środków tymczasowych;
c) zapewnienia dobrowolnego wydania dziecka lub doprowadzenia do polubownego rozwiązania sporu;
d) jeżeli okaże się to potrzebne - wymiany informacji dotyczących sytuacji społecznej dziecka;
e) przekazywania informacji o charakterze ogólnym dotyczących przepisów ustawodawstwa ich państwa, odnoszących się do stosowania konwencji;
f) wszczęcia lub ułatwienia wszczęcia postępowania sądowego lub administracyjnego w celu uzyskania powrotu dziecka, a w stosownych wypadkach - ustalenia lub skutecznego wykonywania prawa do odwiedzin;
g) przyznania lub ułatwienia, w stosownych wypadkach, pomocy sądowej i prawnej, łącznie z udziałem adwokata i doradcy prawnego;
h) podjęcia niezbędnych działań administracyjnych, jakie mogą być konieczne i pożądane do zapewnienia bezpiecznego powrotu dziecka;
i) wzajemnego informowania się na temat funkcjonowania konwencji oraz, tak dalece jak to jest możliwe, usuwania wszelkich przeszkód powstałych przy jej stosowaniu.

Rozdział III
Powrót dziecka

Artykuł 8

Jakakolwiek osoba, instytucja lub inna organizacja utrzymująca, że dziecko zostało uprowadzone lub zatrzymane z naruszeniem prawa do opieki, może zwrócić się bądź do organu centralnego miejsca stałego pobytu dziecka, bądź organu centralnego każdego innego Umawiającego się Państwa o pomoc w zapewnieniu powrotu dziecka.

Wniosek powinien zawierać:

a) informacje dotyczące tożsamości wnioskodawcy,

dziecka oraz osoby, co do której istnieje domniemanie, że uprowadziła lub zatrzymała dziecko;
b) datę urodzenia dziecka, jeśli jest to możliwe do ustalenia;
c) podstawy, na które powołuje się wnioskodawca, żądając powrotu dziecka;
d) wszelkie dostępne informacje dotyczące miejsca przebywania dziecka oraz tożsamości osoby, co do której istnieje domniemanie, że dziecko z nią przebywa.

Do wniosku można dołączyć lub uzupełnić go o:
a) uwierzytelnione odpisy jakiegokolwiek orzeczenia lub ugody, przydatne dla sprawy;
b) zaświadczenie lub poświadczone oświadczenie pochodzące od organu centralnego lub innej właściwej władzy państwa stałego pobytu dziecka lub osoby kompetentnej, dotyczące przepisów ustawodawstwa tego państwa w tym zakresie;
c) wszelkie inne przydatne dokumenty.

Artykuł 9

Jeżeli organ centralny, który otrzymał wniosek określony w artykule 8, ma podstawy, by sądzić, że dziecko przebywa w innym Umawiającym się Państwie, przekazuje bezpośrednio i niezwłocznie ten wniosek do organu centralnego tego Umawiającego się Państwa, informując o tym wzywający organ centralny lub, w stosownych wypadkach, wnioskodawcę.

Artykuł 10

Organ centralny państwa, w którym znajduje się dziecko, podejmuje lub powoduje podjęcie wszelkich stosownych środków w celu zapewnienia jego dobrowolnego wydania.

Artykuł 11

Władze sądowe lub administracyjne każdego Umawiającego się Państwa powinny podejmować niezwłoczne działania w celu powrotu dziecka. Jeżeli dana władza sądowa lub administracyjna nie podejmie decyzji w ciągu sześciu tygodni od daty wpłynięcia wniosku, wnioskodawca lub organ centralny państwa wezwanego, z własnej inicjatywy lub na wniosek organu centralnego państwa wzywającego, może żądać przedstawienia powodów zwłoki. Jeżeli organ centralny państwa wezwanego otrzyma odpowiedź, organ ten przekazuje ją organowi centralnemu państwa wzywającego lub, w stosownych wypadkach, wnioskodawcy.

Artykuł 12

Jeżeli dziecko zostało bezprawnie uprowadzone lub zatrzymane w rozumieniu artykułu 3, a w chwili wpłynięcia wniosku do władzy sądowej lub administracyjnej Umawiającego się Państwa, w którym znajduje się dziecko, upłynął okres krótszy niż jeden rok od dnia uprowadzenia lub zatrzymania, zainteresowana władza zarządza niezwłoczne wydanie dziecka.

Władza sądowa lub administracyjna powinna również zarządzić wydanie dziecka, nawet po upływie jednego roku, o którym mowa w ustępie poprzedzającym, chyba że zostało ustalone, że dziecko przystosowało się już do swego nowego środowiska.

Jeżeli władza sądowa lub administracyjna państwa wezwanego ma podstawy, by sądzić, że dziecko zostało zabrane do innego państwa, może ona zawiesić działanie lub oddalić wniosek o wydanie dziecka.

Artykuł 13

Bez względu na postanowienia artykułu poprzedzającego władza sądowa lub administracyjna państwa wezwanego nie jest obowiązana zarządzić wydanie dziecka, jeżeli osoba, instytucja lub organizacja sprzeciwiająca się wydaniu dziecka wykaże, że:
a) osoba, instytucja lub organizacja opiekująca się dzieckiem faktycznie nie wykonywała prawa do opieki w czasie uprowadzenia lub zatrzymania albo zgodziła się lub później wyraziła zgodę na uprowadzenie lub zatrzymanie;
lub
b) [(1)] istnieje poważne ryzyko, że powrót dziecka naraziłby je na szkodę fizyczną lub psychiczną albo w jakikolwiek inny sposób postawiłby je w sytuacji nie do zniesienia.
Władza sądowa lub administracyjna może również odmówić zarządzenia powrotu dziecka, jeżeli stwierdzi, że dziecko sprzeciwia się powrotowi oraz że osiągnęło ono wiek i stopień dojrzałości, przy którym właściwe jest uwzględnienie jego opinii.

Przy ocenie okoliczności określonych w niniejszym artykule władza sądowa lub administracyjna powinna brać pod uwagę informacje dotyczące sytuacji społecznej dziecka, dostarczone przez organ centralny lub inną właściwą władzę państwa miejsca stałego pobytu dziecka.

Artykuł 14

Dla stwierdzenia, że miało miejsce bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie w rozumieniu artykułu 3, władza sądowa lub administracyjna państwa wezwanego może brać bezpośrednio pod uwagę przepisy ustawodawstwa i orzeczenia sądowe lub administracyjne, formalnie uznane lub nie uznane w państwie miejsca stałego pobytu dziecka, bez uciekania się do szczególnych trybów postępowania dla stwierdzenia właściwości tego ustawodawstwa lub dla uznania zagranicznych orzeczeń, które w innym wypadku miałyby zastosowanie.

Artykuł 15

Władze sądowe lub administracyjne Umawiającego się Państwa mogą, przed zarządzeniem powrotu dziecka, żądać przedłożenia przez wnioskodawcę orzeczenia lub oświadczenia pochodzącego od władz państwa miejsca stałego pobytu dziecka, stwierdzającego, że uprowadzenie lub zatrzymanie było bezprawne w rozumieniu artykułu 3 konwencji, jeżeli takie orzeczenie lub oświadczenie może być uzyskane w tym państwie. Organy centralne Umawiających się Państw udzielą wnioskodawcy wszelkiej możliwej pomocy w uzyskaniu takiego orzeczenia lub oświadczenia.

Artykuł 16

Po otrzymaniu zawiadomienia o bezprawnym uprowadzeniu lub zatrzymaniu dziecka w rozumieniu artykułu 3 władze sądowe lub administracyjne Umawiającego się Państwa, do którego dziecko zostało uprowadzone lub w którym zostało zatrzymane, nie będą mogły decydować merytorycznie o prawie do opieki, dopóki nie zostanie ustalone, że wymogi określone przez niniejszą konwencję co do zwrotu dziecka nie zostały spełnione lub jeżeli w stosownym czasie po tym zawiadomieniu nie wpłynął wniosek sporządzony na podstawie niniejszej konwencji.

Artykuł 17

Okoliczność, że orzeczenie dotyczące opieki zostało wydane lub że może być uznane w państwie wezwanym, nie może sama w sobie uzasadniać odmowy zwrotu dziecka na mocy niniejszej konwencji, jednakże władze sądowe lub administracyjne państwa wezwanego mogą wziąć pod uwagę, przy stosowaniu niniejszej konwencji, przyczyny wydania takiego orzeczenia.

Artykuł 18

Postanowienia niniejszego rozdziału nie ograniczają uprawnienia władzy sądowej lub administracyjnej do zarządzenia zwrotu dziecka w każdym czasie.

Artykuł 19

Orzeczenie dotyczące zwrotu dziecka, wydane zgodnie z niniejszą konwencją, nie narusza istoty prawa do opieki.

Artykuł 20

Można odmówić zwrotu dziecka zgodnie z postanowieniami artykułu 12, jeżeli zwrot nie byłby dopuszczony w świetle podstawowych zasad państwa wezwanego, dotyczących ochrony praw człowieka i podstawowych wolności.

Rozdział IV
Prawo do odwiedzin

Artykuł 21

Wniosek o zorganizowanie lub ochronę skutecznego wykonywania prawa do odwiedzin może być skierowany do organu centralnego Umawiającego się Państwa w ten sam sposób, jak wniosek o zwrot dziecka.

Organy centralne związane są obowiązkiem współpracy, określonym w artykule 7, w celu zapewnienia spokojnego korzystania z prawa do odwiedzin i spełnienia wszelkich warunków związanych z korzystaniem z tego prawa, jak również obowiązkiem podjęcia wszelkich możliwych działań dla usunięcia przeszkód w wykonywaniu tego prawa.

Organy centralne mogą bądź bezpośrednio lub przez pośrednika wszczynać lub popierać postępowanie prawne

mające na celu organizowanie lub ochronę prawa do odwiedzin oraz warunków, od których może zależeć korzystanie z tego prawa.

Rozdział V
Postanowienia ogólne

Artykuł 22

Nie można wymagać, niezależnie od tytułu, składania jakiejkolwiek kaucji lub jakiegokolwiek depozytu na poczet zabezpieczenia kosztów i opłat związanych z postępowaniem sądowym lub administracyjnym, określonym w niniejszej konwencji.

Artykuł 23

Nie wymaga się żadnej legalizacji ani innej podobnej formalności w ramach niniejszej konwencji.

Artykuł 24

Wszelkie wnioski, pisma lub inne dokumenty będą przekazywane organowi centralnemu państwa wezwanego w języku oryginalnym, wraz z tłumaczeniem na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych tego państwa, albo - jeżeli jest to trudne do wykonania - wraz z tłumaczeniem na język francuski lub angielski.

Jednak Umawiające się Państwo może, składając zastrzeżenie określone w artykule 42, sprzeciwić się użyciu języka francuskiego lub angielskiego, ale nie obu tych języków, we wszelkich wnioskach, pismach lub innych dokumentach kierowanych do jego organu centralnego.

Artykuł 25

Obywatele Umawiającego się Państwa oraz osoby, które stale przebywają w tym państwie, będą mieli prawo - w sprawach, które wiążą się ze stosowaniem niniejszej konwencji - do pomocy sądowej i prawnej w każdym innym Umawiającym się Państwie na tych samych warunkach, jak obywatele danego państwa oraz osoby stale tam przebywające.

Artykuł 26

Każdy organ centralny ponosi własne koszty związane ze stosowaniem niniejszej konwencji.

Organ centralny i inne służby publiczne Umawiających się Państw nie będą żądały żadnych opłat w związku z wnioskami złożonymi w wyniku stosowania konwencji. W szczególności nie będą mogły żądać od wnioskodawcy zwrotu kosztów i wydatków związanych z postępowaniem sądowym lub kosztów związanych z ewentualnym udziałem adwokata lub doradcy prawnego. Jednakże mogą one żądać pokrycia wydatków, które zostały lub będą poniesione w wyniku działań podjętych dla powrotu dziecka.

Umawiające się Państwo może jednak, składając zastrzeżenie określone w artykule 42, oświadczyć, że jest zobowiązane do ponoszenia kosztów określonych w ustępie poprzedzającym, związanych z udziałem adwokata lub doradcy prawnego, albo kosztów sądowych tylko w takim zakresie, w jakim koszty te mogą być pokryte przez jego system pomocy sądowej i prawnej.

Zarządzając zwrot dziecka lub rozstrzygając w przedmiocie prawa do odwiedzin, zgodnie z niniejszą konwencją, władza sądowa lub administracyjna może, w stosownych wypadkach, nałożyć na osobę, która uprowadziła lub zatrzymała dziecko albo która przeszkodziła w wykonaniu prawa do odwiedzin, obowiązek pokrycia wszelkich niezbędnych wydatków, poniesionych przez wnioskodawcę lub w jego imieniu, w szczególności kosztów podróży, kosztów związanych z zastępstwem sądowym i powrotem dziecka oraz wszelkich kosztów i wydatków poczynionych w celu ustalenia miejsca przebywania dziecka.

Artykuł 27

Jeżeli jest oczywiste, że warunki określone przez niniejszą konwencję nie zostały spełnione lub wniosek nie jest wystarczająco umotywowany, organ centralny nie jest zobowiązany do przyjęcia takiego wniosku. W takim wypadku zawiadamia on niezwłocznie wnioskodawcę o przyczynach nieprzyjęcia lub, w stosownych wypadkach, organ centralny, który przekazał mu wniosek.

Artykuł 28

Organ centralny może żądać, by do wniosku było załączone pisemne upoważnienie umożliwiające działanie w imieniu wnioskodawcy lub by został wyznaczony przedstawiciel uprawniony do działania w imieniu wnioskodawcy.

Artykuł 29

Konwencja nie wyłącza uprawnienia osoby, instytucji lub organizacji twierdzącej, iż nastąpiło naruszenie prawa do opieki lub prawa do odwiedzin w rozumieniu artykułów 3 lub 21, do zwracania się bezpośrednio do władz sądowych lub administracyjnych Umawiającego się Państwa, w wyniku stosowania lub niestosowania postanowień niniejszej konwencji.

Artykuł 30

Każdy wniosek przedłożony organowi centralnemu lub bezpośrednio władzom sądowym lub administracyjnym Umawiającego się Państwa w wyniku zastosowania postanowień niniejszej konwencji, jak również wszelkie dokumenty lub informacje do niego dołączone lub przekazane przez organ centralny będą przyjmowane przez sądy lub organy administracyjne Umawiających się Państw.

Artykuł 31

W stosunku do państwa, w którym w zakresie opieki nad dziećmi obowiązują dwa lub więcej systemy prawne mające zastosowanie w różnych częściach jego terytorium:

a) wszelkie odniesienie do stałego pobytu w tym państwie dotyczy stałego pobytu na części terytorium tego państwa;
b) wszelkie odniesienie do prawa państwa stałego pobytu należy rozumieć jako odnoszące się do prawa tej części terytorium tego państwa, w której dziecko ma miejsce stałego pobytu.

Artykuł 32

W stosunku do państwa, w którym w zakresie opieki nad dziećmi obowiązują dwa lub więcej systemy prawne mające zastosowanie do różnych kategorii osób, wszelkie odniesienie do prawa tego państwa należy rozumieć jako odnoszące się do systemu prawnego wskazanego przez prawo tego państwa.

Artykuł 33

Państwo, w którym poszczególne części terytorium posiadają własne uregulowania prawne w zakresie opieki nad dziećmi, nie będzie obowiązane do stosowania konwencji, jeżeli państwo, w którym obowiązuje jednolity system prawny, nie byłoby obowiązane do jej stosowania.

Artykuł 34

W sprawach, do których niniejsza konwencja ma zastosowanie, posiada ona pierwszeństwo przed Konwencją z dnia 5 października 1961 r. o właściwości organów i prawie właściwym w zakresie ochrony małoletnich w stosunkach między państwami, które są stronami obu konwencji. Ponadto niniejsza konwencja nie stoi na przeszkodzie powoływaniu się na inne postanowienia międzynarodowe wiążące państwo wzywające i państwo wezwane lub na prawo państwa wezwanego dla uzyskania zwrotu dziecka, które zostało bezprawnie uprowadzone lub zatrzymane, albo dla ustalenia prawa do odwiedzin.

Artykuł 35

Konwencję stosuje się w stosunkach między Umawiającymi się Państwami wyłącznie w przypadkach bezprawnych uprowadzeń lub zatrzymań, które miały miejsce po jej wejściu w życie w tych państwach.

Jeżeli zostało złożone oświadczenie zgodnie z artykułem 39 lub 40, odniesienie do Umawiającego się Państwa w ustępie poprzedzającym dotyczy jednej lub kilku części jego terytorium, do których konwencja ma zastosowanie.

Artykuł 36

Nic w niniejszej konwencji nie stoi na przeszkodzie, by dwa lub więcej Umawiających się Państw, w celu ograniczenia restrykcji, którym może być poddany powrót dziecka, uzgodniły pomiędzy sobą uchylenie obowiązywania tych jej postanowień, które mogą pociągać za sobą takie restrykcje.

Rozdział VI
Postanowienia końcowe

Artykuł 37

Konwencja jest otwarta do podpisu dla państw, które były członkami Konferencji Haskiej Prawa Międzynarodowego Prywatnego w czasie jej Czternastej Sesji.

Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu, a dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia będą złożone w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii.

Artykuł 38

Każde inne państwo będzie mogło przystąpić do konwencji.

Dokument przystąpienia będzie złożony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii.

Dla każdego przystępującego państwa konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu jego dokumentu przystąpienia.

Przystąpienie będzie skuteczne tylko w stosunkach między państwem przystępującym a tymi Umawiającymi się Państwami, które złożą oświadczenie o wyrażeniu zgody na to przystąpienie. Takie oświadczenie będzie musiało być również złożone przez każde państwo członkowskie, które ratyfikuje, przyjmie lub zatwierdzi konwencję w terminie późniejszym do przystąpienia. Takie oświadczenie będzie złożone w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii; to ostatnie przekaże jego poświadczone odpisy w drodze dyplomatycznej każdemu z Umawiających się Państw.

Konwencja wejdzie w życie pomiędzy państwem przystępującym a państwem, które złoży oświadczenie o wyrażeniu zgody na to przystąpienie, pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu oświadczenia o wyrażeniu zgody.

Artykuł 39

Każde Państwo może w chwili podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że konwencja będzie się rozciągać na całość terytoriów, które reprezentuje w stosunkach międzynarodowych, albo na jedno, albo na kilka z nich. Oświadczenie takie nabierze mocy w chwili wejścia w życie konwencji dla tego państwa

O takim oświadczeniu, jak również o wszelkich późniejszych rozciągnięciach należy zawiadomić Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii.

Artykuł 40

Umawiające się państwo, w którego skład wchodzą dwie lub więcej części terytorium, w którym obowiązują różne systemy prawne w sprawach regulowanych przez niniejszą konwencję, będzie mogło, w chwili podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że niniejsza konwencja ma zastosowanie do wszystkich części jego terytorium lub tylko do jednej albo więcej spośród nich, oraz będzie mogło w każdym terminie zmienić to oświadczenie przez złożenie nowego oświadczenia.

O takich oświadczeniach należy zawiadomić Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii i wyraźnie określić w nich te części terytorium, do których konwencja ma zastosowanie.

Artykuł 41

Jeżeli Umawiające się Państwo posiada system ustrojowy, w którym władza wykonawcza, sądownicza i ustawodawcza są podzielone między organy centralne i inne organy tego państwa, podpisanie, ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie konwencji albo przystąpienie do niej, a także złożenie jakiegokolwiek oświadczenia na mocy artykułu 40 nie wywrze żadnego skutku w zakresie wewnętrznego podziału władzy, obowiązującego w tym państwie.

Artykuł 42

Każde Umawiające się Państwo będzie mogło, najpóźniej w chwili ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia albo w chwili składania oświadczenia na mocy artykułu 39 lub 40, złożyć jedno lub oba zastrzeżenia przewidziane w artykułach 24 i 26 ustęp 3. Żadne inne zastrzeżenie nie będzie dopuszczone.

Każde państwo będzie mogło w każdym czasie wycofać złożone zastrzeżenie. O wycofaniu zastrzeżenia należy zawiadomić Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii.

Zastrzeżenie przestanie obowiązywać pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po zawiadomieniu wymienionym w ustępie poprzedzającym.

Artykuł 43

Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu trzeciego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, wymienionych w artykułach 37 i 38.

Następnie konwencja wejdzie w życie:
1) w stosunku do każdego państwa ratyfikującego, przyjmującego, zatwierdzającego lub przystępującego do niej w terminie późniejszym - pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu przez nie dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia;
2) w stosunku do terytoriów lub części terytorium, na które niniejsza konwencja została rozciągnięta zgodnie z artykułem 39 lub 40 - pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po zawiadomieniu określonym w tych artykułach.

Artykuł 44

Konwencja będzie obowiązywała przez pięć lat, poczynając od daty jej wejścia w życie, zgodnie z artykułem 43 ustęp 1, również państwa, które ją ratyfikują, przyjmą, zatwierdzą lub do niej przystąpią w terminie późniejszym.

Konwencja będzie odnawiana w sposób milczący co pięć lat na pięć lat, jeśli nie nastąpi jej wypowiedzenie.

O wypowiedzeniu należy zawiadomić Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii co najmniej sześć miesięcy przed upływem okresu pięcioletniego. Wypowiedzenie będzie mogło ograniczyć się do niektórych terytoriów lub części terytorium, do których konwencja ma zastosowanie.

Wypowiedzenie będzie obowiązywało tylko w odniesieniu do państwa, które o nim zawiadomiło. Konwencja pozostanie w mocy dla innych Umawiających się Państw.

Artykuł 45

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii zawiadomi Państwa Członkowskie Konferencji, jak również państwa, które do konwencji przystąpiły zgodnie z postanowieniami artykułu 38, o:
1) podpisaniach, ratyfikacjach, przyjęciach i zatwierdzeniach, wymienionych w artykule 37;
2) przystąpieniach wymienionych w artykule 38;
3) dacie, z którą konwencja wejdzie w życie, zgodnie z postanowieniami artykułu 43;
4) rozciągnięciach wymienionych w artykule 39;
5) oświadczeniach wymienionych w artykułach 38 i 40;
6) zastrzeżeniach wymienionych w artykułach 24 i 26 ustęp 3 oraz o wycofaniach zastrzeżeń określonych w artykule 42;
7) wypowiedzeniach określonych w artykule 44.

Na dowód czego, niżej podpisani, należycie upełnomocnieni, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Hadze dnia 25 października 1980 r. w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rządu Królestwa Holandii i którego poświadczony odpis zostanie przekazany w drodze dyplomatycznej każdemu z państw członkowskich Konferencji Haskiej Międzynarodowego Prawa Prywatnego w czasie jej Czternastej Sesji.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:
– konwencja została uznana za słuszną,
– Rzeczpospolita Polska postanawia przystąpić do tej konwencji, zgłaszając przedstawione w załączeniu zastrzeżenie do artykułu 26 ustęp 3 konwencji,
– z uwzględnieniem załączonego zastrzeżenia konwencja będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 6 lipca 1992 r.

Zastrzeżenie

„Na mocy artykułu 42 i w związku z artykułem 26 ustęp 3 powyższej konwencji Rzeczpospolita Polska oświadcza, że ponosić ona będzie koszty związane z wykonaniem wniosków konwencyjnych i wynikłe z udziału adwokata lub doradcy prawnego albo koszty sądowe tylko w takim zakresie, w jakim koszty te mogą być pokryte przez polski system pomocy sądowej i prawnej”.

Wykaz organów centralnych państw-stron Konwencji haskiej

Polska

Ministerstwo Sprawiedliwości
Wydział Prawa Międzynarodowego
Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA
Tel/fax: 0-22 897 05 39
E-mail: kuziak@ms.gov.pl

Albania

Ministry of Justice
Bulevardi „Zogu I"
TIRANA, Albania
Tel.: +355 (4) 22 59 388 wew. 2208
Fax: +355 (4) 22 34 560
E-mail: ekorini@justice.gov.al
Internet: www.justice.gov.al

Argentyna

Ministry of Foreign Relations
Legal Affairs Department
Esmeralda 1212 - 4th floor
1007 BUENOS AIRES, Argentina
Tel./fax: +54 (11) 4819 7171;
+54 (11) 4819 7000 (Ext. 7187/8113)
Tel./fax: +54 (11) 4819 7170;
+54 (11) 4819 7121
E-mail: menores@merecic.gov.ar
Internet: www.menores.gov.ar

Armenia

Ministry of Justice of the Republic of Armenia
Department for Control
Halabyan 41/a
YEREVAN 0078
Republic of Armenia
Tel.: +374 (10)34 46 77
Fax: +374 (10) 38 03 82
E-mail: justice@justice.am

Australia

International Family Law Section
Civil Justice Division
Attorney-General's Department
3-5 National Circuit
BARTON, ACT 2600, Australia
Tel.: +61 (2) 6141 3100
Fax: +61 (2) 6141 3246
Internet:www.ag.gov.au/childabduction

Austria

Bundesministerium für Justiz
Abteilung I 10, Postfach 63
A-1016 WIEN, Austria
Tel.: + 43 (1) 52152 2147
Fax: +43 (1) 52152 2829 lub +43 (1) 52152 2727
E-mail:post@bmj.gv.at

Bahama

Ministry of Foreign Affairs
Attention: Permanent Secretary
East Hill Street
PO Box No 3746
NASSAU, Bahamas
Tel.: +1 (242) 322 7624
Fax: +1 (242) 328 8212
E-mail:mofa@bahamas.gov.bs

Belgia

Service Public Fédéral Justice
Direction générale de la Législation et es
Libertés et Droits fondamentaux,
Autorité centrale d'Entraide judiciaire
internationale en matière civile
Boulevard de Waterloo 115
B-1000 BRUXELLES
Tel.: + 32 (2) 542 67 00
Fax: + 32 (2) 542 70 06
E-mail: rapt-parental@just.fgov.be
kinderontvoering@just.fgov.be

Białoruś

Ministry of Justice of the Republic of Belarus ul.
Kollektornaya 10
220084 MINSK
Belarus
Tel.: +375 172 208 687
lub +375 172 208 829
Fax: +375 172 209 684

Brazylia

Autoridade Central Administrativa
Federal - ACAF
Secretaria Especial dos Direitos
Humanos
Presidência da República
Esplanada dos Ministérios
Bloco T-Ed. Sede, sala 212
Cep. 70064-900 BRASILIA D.F.
Brazil
Tel.: +55 (61) 2025 3975 / 2025 3481
Fax: +55 (61) 2025 3261 / 2025 7980

Bułgaria

The Ministry of Justice
Central Authority of the Republic of Bulgaria
1, Slavyanska Street
1040 SOFIA
Tel.:+359 (2) 923 7302 (experts)
Fax: +359 (2) 987 1557

Chile

Corporación de Asistencia Judicial de la
Región Metropolitana
Calle Agustinas 1419
SANTIAGO DE CHILE
Tel.: +56 (2) 632 7862
lub +56 (2) 782 7911
Fax: +56 (2) 672 8700
Tel./Fax: +56 (2) 632 7862
E-mail:internacional@cajmetro.cl

Chorwacja

Ministry of Justice
Dezmanova ulica 6 and 10
HR - 10000 ZAGREB
Republic of Croatia
Tel.: +385 (1) 371 0666

Cypr

Ministry of Justice and Public Order
125 Athalassas Avenue
1461 NICOSIA, Cyprus
Tel.: +357 (22) 805 928 / 932
Fax: +357 (22) 518 328
E-mail: registry@mjpo.gov.cy
Internet: www.mjpo.gov.cy

Czechy

Urad pro mezinárodne právní ochranu detí
(Office for International Legal
Protection of Children)
Benešova 22, 60200 BRNO
Czech Republic
Tel./fax : +420 (5) 4221 2836
Internet: www.umpod.cz

Dania

Danish Central Authority Ministry of Justice
Department of Family Affairs
(Familiestyrelsen)
Kristineberg 6, 2100 Copenhagen Ø
Tel.: +45 3392 3302
Fax: +45 3927 1889
E-mail: familiestyrelsen@famstyr.dk
Internet: www.familiestyrelsen.dk

Dominikana

Consejo Nacional Para la Niñez y la
Adolescencia (National Council for Childhood
and Adolescence)
(CONANI)
Avenida Máximo Gómez No. 154
esq. Rep. de Paraguay
Ensanche la Fé, Apartado Postal 2081
SANTO DOMINGO, Dominican Republic
Tel.: +1 (809) 567 2233
Fax: +1 (809) 472 8343
E-mail: conani@conani.gov.do

Estonia

Ministry of Justice
Tõnismägi 5 A
15191 TALLINN, Estonia
Tel.: +372 (6) 208 100
Fax: +372 (6) 208 109
E-mail: sekretar@just.ee

Fidżi

Department of Social Welfare
PO Box 2127
Government Buildings
SUVA, Fiji Islands
Tel.: +679 331 5931 / +679 331 5585
Fax: +679 330 5110
E-mail: spru@connect.com.fj

Finlandia

Ministry of Justice
International Affairs
Etelaesplanadi 10
00130 HELSINKI
PO Box 25
00023 GOVERNMENT, Finland
Tel.: +358 (9) 160 03
Fax: +358 (9) 1606 7524
E-mail: central.authority@om.fi

Francja

Bureau de l'entraide civile et
commerciale internationale (D3)
Direction des Affaires Civiles et du Sceau
Ministère de la Justice
13, Place Vendôme
75042 PARIS Cedex 01
Tel.: +33 (1) 4477 6105
Fax: +33 (1) 4477 6122
E-mail: entraide-civile-internationale@justice.
gouv.fr
Internet: www.justice.gouv.fr

Grecja

Ministry of Justice
Directorate of Pardon Award and
International Judicial Co-operation
Section of International Judicial
Co-operation in Civil Cases
96 Mesogeion Av., 11527 ATHENS
Tel.: +30 (210) 776 7312
lub +30 (210) 776 7322
Fax: +30 (210) 776 7499
E-mail: minjust8@otenet.gr
Internet: www.ministryofjustice.gr

Gruzja

Ministry of Justice
Department of Public International Law
24, Gorgasali St., TBILISI 0133, Georgia
Tel.: +995 32 40 51 34
Fax: +995 32 40 51 60
E-mail: n.kilasonia@justice.gov.ge,
d_javakhadze@justice.gov.ge
Internet:
www.justice.gov.ge/cild%20abduction_eng.html

Gwatemala

Procuraduría General de la Nación
Procuraduría de la Niñez y la Adolescencia
15 Avenida 9-69 zona 13, Primer Nivel
Código Postal 01013, GUATEMALA
Tel.: +502 22483200 wew. 2010 / 2014
Fax: +502 22483200 wew. 216

Hiszpania

Subdirección General de Cooperación Jurídica
Internacional
Ministerio de Justicia
c/ San Bernardo N° 62, 29071 MADRID, Spain
Tel.: +34 (91) 390 4437 / +34 (91) 390 4273
Fax: +34 (91) 390 2383
Internet: www.justicia.es

Holandia

Ministerie van Justitie
Directie Justitieel Jeugdbeleid
(Youth Policy Division)
Afdeling Juridische en Internationale Zaken
(Department for Legal and International Affairs)
Postbus 20301, 2500 EH THE HAGUE
Netherlands
Tel.: +31 (70) 370 6252
Fax: +31 (70) 370 7507

Honduras

Instituto Hondureño de la Niñez y la Familia
(IHNFA)
Dirección Ejecutiva, Edificio IHNFA
Colonia Humuya, TEGUCIGALPA, Honduras
Tel.: +504 235 3598 lub +504 235 3559
Fax: +504 235 3558

Irlandia

Department of Justice, Equality and Law Reform
Bishop's Square, Redmond's Hill
DUBLIN 2, Ireland
Tel.: +353 (1) 4790 200
Fax: +353 (1) 4790 201
E-mail: child_abduct_inbox@justice.ie
Internet: www.justice.ie

Islandia

Ministry of Justice and Ecclesiastical Affairs
Skuggasundi
150 REYKJAVÍK, Iceland
Tel.: +354 545 9000
Fax: +354 552 7340
E-mail: postur@dkm.stjr.is

Izrael

Ministry of Justice
Office of the State Attorney
Department of International Affairs
7 Mahal Street, Ma'alot Dafna
PO Box 94123, JERUSALEM 97765 Israel
Tel.: +972-2-541-9614/9613
Fax: +972-2-541-9644/9645
E-mail: lesliek@justice.gov.il
Internet: www.justice.gov.il

Kanada

Justice Legal Services (JUS)
Department of Foreign Affairs
and International Trade
125 Sussex Drive, Tower C, 7th Floor
OTTAWA, Ontario, Canada, K1A 0G2
Tel./fax: +1 (613) 992 6485
Internet: www.voyage.gc.ca/main/pubs/child_abduction-en.asp

Kolumbia

Instituto Colombiano de Bienestar Familiar
Avenida 68 No 64C, 75 BOGOTÁ, DC, Colombia
Pbx: 4377630 wew. 101105-101109
Fax: 4377630 wew. 101103-10119
Internet: www.icbf.gov.co
E-mail: Ingrid.rusinque@icbf.gov.co / Janeth.aleman@icbf.gov.co / Maria.BeltranR@icbf.gov.co

Kostaryka

Patronato Nacional de la Infancia
Executive Presidency
Apartado Postal
5000-1000 SAN JOSÉ, Costa Rica
Tel.: +506 523 0794 / +506 523 0792
Fax: +506 523 0837
E-mail: presidencia@pani.go.cr
Internet: www.pani.go.cr

Litwa

Ministry of Social Security and Labour
A. Vivulskio Street 11
03610 VILNIUS
Lithuania
Tel.: +370 (5) 266 4201
Fax: +370 (5) 266 4209
E-mail: post@socmin.lt
Internet: www.socmin.lt

Luksemburg

Le Procureur Général d'Etat
Cité Judiciaire
Plateau du St.-Esprit
L-2080 LUXEMBOURG
Luxembourg
Tel.: +352 475981 336
Fax: +352 470550

Łotwa

Ministry for Children and Family Affairs
Zigfrida Annas Meierovica boulevard 14
RIGA, LV-1050, Latvia
Tel.: (+371) 6 7356497
Fax: (+371) 6 7356464
E-mail: pasts@bm.gov.lv
Internet: www.bm.gov.lv

Makao

Specjalny Region Administracyjny ChRL
Instituto de Acção Social
Estrada do Cemitério, No 6
MACAU
Tel.: +853 512 512
Fax: +853 559 529
E-mail: srh@ias.gov.mo
Internet: www.ias.gov.mo

Malta

Department for Social Welfare Standards
469, St. Joseph High Road
SANTA VENERA, HMR18, Malta
Tel.: +356 2144 3415 / 2144 1311
Fax: +356 2149 0468
E-mail: welfare.standards@gov.mt
Internet: www.welfare.gov.mt

Mauritius

The Permanent Secretary
Ministry of Women's Rights
Child Development and Family Welfare
Remy Ollier Street
PORT LOUIS, Mauritius
Tel.: +230 206 3732
Fax: +230 216 2061

Meksyk

Secretaría de Relaciones Exteriores
Dirección General de Protec
ión y Asuntos Consulares
Oficina de Derecho de Familia
Plaza Juárez no. 20, Piso 17°
Colonia Centro
C.P. 06010
MÉXICO, Distrito Federal

Moldowa

Ministry of Social Protection, Family and Child
str. Vasile Alecsandri, 1
MD-2009, CHISINAU
Republica Moldova
Tel.: +373 (22) 73 75 72 / 28 07 92;
Fax: +373 (2)2 73 75 72
E-mail: secretariat@mpsfc.gov.md
Internet: www.mpsfc.gov.md

Monako

Direction des Services Judiciaires
Palais de Justice
5 rue Colonel Bellando de Castro
MC 98000 MONACO
Tel.: +377 98988163
Fax: +377 9898 8589
E-mail: bnardi@gouv.mc / asampo@gouv.mc

Niemcy

Bundesamt für Justiz
Zentrale Behörde
53094 BONN, Germany
Tel.: +49 (228) 99 410 5212
Fax: +49 (228) 99 410 5401
E-mail: int.sorgerecht@bfj.bund.de
Internet: www.bundesjustizamt.de

Nikaragua

Consejo Nacional de Atención y Protección Integral a la Niñez y la Adolescencia (CONAPINA)
Contiguo a la Asamblea Nacional
MANAGUA
Tel.: +505 228 2002/3
Fax: +505 228 7983
E-mail: conapina@presidencia.gob.ni
Internet: www.conapina.gob.ni

Norwegia

Norwegian Ministry of Justice and the Police
Department of Civil Affairs
Postboks 8005 dep
0030 OSLO, Norway
Tel.: +47 2224 5451
Fax: +47 2224 2722
E-mail: postmottak@jd.dep.no

Nowa Zelandia

Ministry of Justice
PO Box 180
WELLINGTON
New Zealand
Tel.: +64 (4) 918 8827
Fax: +64 (4) 918 8820
Internet: www.justice.govt.nz/family/what-familycourt-do-es/children/hague-convention.asp

Panama

Direccion General de Asuntos
Juridicos y Tratados
Ministerio de Relaciones Exteriores
PANAMA 4
Tel.: +507 511 4228 / + 507 511 4229
Fax: +507 511 4008
Internet: www.mire.gob.pa

Paragwaj

National Secretariat for Childhood
and Adolescence
Avda. Mariscal López 1579 casi Pitiantuta
ASUNCIÓN, Paraguay
Tel.: +595 (21) 207 160/4
Fax: +595 (21) 207 163
E-mail: dimasaya@hotmail.com

Peru

Ministerio de la Mujer y Desarrollo Social
(MIMDES)
Jirón Camaná 616, 7o Piso, LIMA 1, Peru
Tel.: +51 (1) 626 1600 wew. 7003, 7023, 7010, 7021
Fax: +51 (1) 626 1912 lub +51 (1) 626 1910

Portugalia

Direcçao-Geral de Reinserçao Social
do Ministerio da Justiça
Avenida Almirante Reis, 101
1150-013 LISBOA
Tel.: (+351) 21 317 6100
Fax: (+351) 21 317 6171
E-mail: correio.dgrs@dgrs.mj.pt

Republika Południowej Afryki

Office of the Chief Family Advocate
Central Authority for the Republic of South Africa
Room 9.36 West Tower, Momentum City Walk
c/o Prinsloo & Pretorius Streets, Private Bag X81
PRETORIA 0001, Republic of South Africa
Tel.: +27 (12) 357 8021
Fax: +27 (12) 357 8043
E-mail: PeSeabi@justice.gov.za

Rumunia

Ministry of Justice and Citizens' Freedoms
Department of International Law and Treaties
Unit of judicial cooperation in civil
and commercial matters
Strada Apollodor 17, Sector 5
BUCURESTI, Cod 050741, Romania
Tel.: +40 372041077 / 78, +40 372041083
+40 372041217, +40 372041218
Fax: +40 37204 1079
E-mail: dreptinternational@just.ro
Internet: www.just.ro

Saint Kitts i Nevis

Attorney General's Chambers
Government Headquarters
PO Box 164
BASSETERRE
Saint Kitts and Nevis
West Indies
Tel.: +1 (809) 465 2521
Fax: +1 (809) 465 5040

Salwador

Procuradoría General de la República
9a Calle Pte. y 13 Avenida Norte
Torre PGR, Centro de Gobierno
SAN SALVADOR
El Salvador, C.A.
Tel: +503 2231-9305
Fax: +503 2222-0457
Internet: www.pgr.gob.sv

San Marino

Tribunale Unico (Single Court)
via 28 Luglio, 38
47893 BORGO MAGGIORE
San Marin
Tel.: +378 (0549) 888 888

Serbia

Ministry of Justice of the Republic of Serbia
International Legal Assistance Department
Palace of Serbia
2, Bulevar Mihajla Pupina
BELGRADE
Republic of Serbia
Tel.: +381 (11) 311 14 73
lub +381 (11) 311 21 99

Seszele

Ms Linda William
Director of Social Services
Ministry of Health and Social Development
P.O. Box 190, Victoria House
Tel.: (00 248) 72 33 09 (00 248) 28 18 33
Fax: (00 248) 22 56 56
E-mail: dgsa@seychelles.net

Słowacja

International Legal Protection of Children and Youth)
Špitálska 8, P.O.Box 57, 814 99 BRATISLAVA
Tel.: +421(2)59753208 / +421(2)59753248
Fax: +421(2)59753258
E-mail: cipc@cipc.gov.sk
Internet: www.cipc.sk

Słowenia

Ministry of the Interior
General Police Directorate
Štefanova 2
1501 LJUBLJANA
Republic of Slovenia

Sri Lanka

The Secretary
Ministry of Justice, Law Reform
& National Integration
P.O. Box 555, COLOMBO 12
Tel.: +94 (11) 2323 979
Fax: +94 (11) 2445 447
E-mail: justices@sri.lanka.net

Stany Zjednoczone Ameryki

Office of Children's Issues (CA/OCS/CI)
U.S. Department of State, SA-29
2100 Pennsylvania Ave. NW, 4th Floor
WASHINGTON, DC 20037
United States of America
Tel.: +1 (202) 736 9130
Fax: +1(202) 736-9132
Internet: www.travel.state.gov/family/abduction/abduction_580.html

Szwajcaria

Office fédéral de la Justice
Unité Droit international privé
Bundesrain 20, CH-3003 BERNE
Tel.: +41 (31) 323 8864
Fax: +41 (31) 322 7864
E-mail: kindesschutz@bj.admin.ch
Internet: www.ofj.admin.ch
www.ofj.admin.ch/bj/en/home/themen/gesellschaft/internationale_kindesentfuehung.html

Szwecja

Ministry for Foreign Affairs
Department for Consular Affairs and Civil Law
103 39 STOCKHOLM, Sweden
Tel.: +46 (8) 405 1000 (switchboard)
Fax: +46 (8) 723 1176
E-mail: ud@foreign.ministry.se
Internet: www.regeringen.se i www.swede.gov.se

Tajlandia

Office of the Attorney General of the Kingdom of Thailand
International Affairs Department
Ratchadapisek Road
BANGKOK 10900
Tel: +66 (2) 515-4656
Fax: +66 (2) 515-4657
E-mail: inter@ago.go.th

Trynidad i Tobago

Civil Child Abduction Authority
Cabildo Chambers
23-27 St. Vincent Street
PORT OF SPAIN, Trinidad and Tobago
E-mail: childabduction@ag.gov.tt

Turcja

Ministry of Justice
General Directorate of International Law
and Foreign Relations
Millî Müdafaa Cad. No:22
06659 ANKARA
Tel.: +90(312) 418 1371
lub +90 (312) 425 8497
Fax: +90 (312) 425 0290
E-mail: uhdigm@adalet.gov.tr

Turkmenistan

Turkmen National Institute of Democracy and Human Rights under the President of Turkmenistan
Karl Libkneht St., 47
ASHGABAT 744000, Turkmenistan
Tel.: +993 (12) 393481 / 350946
Fax: +993 (12) 350677 / 350946

Ukraina

Ministry of Justice of Ukraine
13, Horodetskogo Street
KYIV 01001, Ukraine
Tel.: +38 044 2795674
Fax: +38 044 279 5674
e-mail: ilad@minjust.gov.ua, ilatu@minjust.gov.ua
website: www.minjust.gov.ua

Urugwaj

Ministerio de Educación y Cultura
Asesoria Autoridad Central de
Cooperación Jurídica Internacional
Reconquista 585, piso 5
11000 MONTEVIDEO
Tel./fax: +598 (2) 915 9780
lub 915 8836: +598 (2) 9159780

Uzbekistan

Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan
International Legal Department
5, Sailgoh Street, TASHKENT 700047, Uzbekistan
Tel.: +998 (71) 132 0742
Fax: +998 (71) 132 0882
E-mail: info@minjust.gov.uz

Wenezuela

Oficina de Relaciones Consulares
Torre Ministerio del Poder Popular para
Relaciones Exteriores
Esquina de Conde a Carmelitas, Piso 2
CARACAS 1010, Venezuela
Tel.: +58 (212) 806 4496 lub +58 (212) 806 4504
Fax: +58 (212) 806 4497
E-mail: a.c.venezolana@gmail.com / relaciones.
consulares@mre.gob.ve

Węgry

Ministry of Justice and Law Enforcement
Department of Civil Law Codification
and Private International Law
P.O. Box 54, 1363 BUDAPEST
Roosevelt tér 1-2, 1055 BUDAPEST, Hungary
Fax: +36 (1) 999 4360
E-mail: nemzm@irm.gov.hu
Internet: www.irm.gov.hu

Wielka Brytania

Anglia i Walia
The Child Abduction Unit
Official Solicitor and Public Trustee
4th Floor
81 Chancery Lane, LONDON WC2A 1DD
Tel.: +44 (207) 911 7047
Fax: +44 (207) 911 7248
Internet: www.officialsolicitor.gov.uk

Pln. Irlandia
Northern Ireland Court Service
Civil and Family Branch
21st Floor, Windsor House
9-15 Bedford Street
BELFAST BT2 7LT
Northern Ireland, United Kingdom
Tel.: +44 (28) 90 328 594
fax: +44 (28) 90 314 854
Internet: www.courtsni.gov.uk

Szkocja
Scottish Government
EU & International Law Branch
2W St. Andrew's House
EDINBURGH EH1 3DG
Scotland, UK
Tel.: +44 (131) 244 4827
Fax: +44 (131) 244 4848

Włochy

Ministero della Giustizia
Dipartimento per la Giustizia Minorile
Via Giulia 131
00186 ROME, Italia
E-mail: autoritacentrali.dgm@giustizia.it
Internet: www.giustiziaminorile.it

Zimbabwe

Permanent Secretary of the Ministry of Justice
Legal and Parliamentary Affairs
Government Composite Building
Samora Machel Avenue / 4th Street
PO Box 7704
7751 Causeway, HARARE, Zimbabwe
Tel.: +263 (4) 774620-7 lub +263 (4) 774589-94
lub +263 (4) 774560
Fax: +263 (4) 772999 lub +263 (4) 253433

Wykaz polskich placówek dyplomatycznych i konsularnych w państwach, będących stronami Konwencji haskiej

Albania

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Albanii
Rruga e Durresit 123, Tirana, Albania
Tel.: +35542234190
Tel. dyżurny: +355694022011
Faks: +35542233364
polemb@albaniaonline.net;
tirana.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.tirana.polemb.net

Argentyna

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Argentyńskiej
Alejandro Maria de Aguado 2870,
Buenos Aires C 1425 CEB, Argentyna
Tel.: + 54 11 4808 1700
Tel. dyżurny: + 54 11 4808 1711
ambbuenos@datamarkets.com.ar
www.buenosaires.polemb.net

Armenia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Armenii
Hanrapetutyan 44 a, 0010 Erewan, Armenia
Tel.: +374 10 542493, +374 10 542495
Tel. dyżurny: +374 91 418790, +374 91 411323
erewan.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.erewan.polemb.net

Australia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Związku Australijskim
7 Turrana Street, Yarralumla, Canberra 2600
ACT, Australia
Tel.: +61 2 62721000; +61 2 6273 1211; +61 2 6273 1
Tel. dyżurny: +61 411 540 466
Faks: +61 2 6273 3184
embassy@canberra.polemb.net
www.canberra.polemb.net

Austria

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Austrii
Hietzinger Hauptstrasse 42 c, Wien 1130,
Austria
Tel.: +43 1 87015100
Tel. dyżurny: +43 69918070220
sekretariat@botschaftrp.at
www.wien.polemb.net

Bahama

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Ambasador RP w Waszyngtonie (Stany Zjednoczone) akredytowany jest również we Wspólnocie Bahamów.

Belgia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Królestwie Belgii
Av. des Gaulois 29, B 1040 Bruxelles,
Belgia
Tel.: 0032 27390100
Tel. dyżurny: 0032 27390101
ambassadebe@polembassy.be
www.bruksela.polemb.net

Wydział Konsularny Ambasady
Rzeczypospolitej Polskiej w Brukseli
Rue des Francs 28, B 1040 Bruxelles, Belgia Tel.:
(00-32 2) 73 90 100; (00-32 2) 73 90 101 Faks:
(00 32 2) 73 64 459; (00 32 2) 73 60 464

Białoruś

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Białorusi
Rumiancewa 6, 220034 Minsk,Białoruś
Tel.: +375 17 2882114, +375 17 2882313,
+375 17 288
ambasada@minsk.polemb.net
www.minsk.polemb.net

Białoruś

Wydział Konsularny Ambasady
Rzeczypospolitej Polskiej w Mińsku,
Kropotkina 91-A, 220002 Minsk, Białoruś
Tel.: (00-375 17) 284 99 80 do 1
Tel. dyżurny: (00-375 17) 29 670 33 74
Faks: (00-375 17) 289 32 55

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Brześciu
Kujbyszewa 34, 224016 Brest, Białoruś
Tel.: +375-162-27-00-00
Tel. dyżurny: +291-404-909
konsulkg@brest.by
www.brzesckg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Grodnie
Budionnego 48a, 230023 Grodno,
Białoruś
Tel.: +375 152 751590, 751595, 751650
Tel. dyżurny: +375 333117770
konsul@grodnokg.polemb.net
www.grodnokg.polemb.net

Brazylia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Federacyjnej Republice Brazylii
SES, Av. das Naçoes, Qd. 809, Lt. 33, 70423-900
Brasilia – DF, Brazylia
Tel.: +55 61 32128000
Tel. dyżurny: +55 61 81431200
Faks: +55 61 32428543
embaixada@polonia.org.br
www.polonia.org.br

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Sao Paulo
Rua Monte Alegre 1791, 05014-002 Sao Paulo –
SP, Brazylia
Tel.: +55 11 36723778, +55 11 36725778
Tel. dyżurny: +55 11 81455714, +55 11
82386940
Faks: +55 11 36728224, +55 11 38711921
consulado@consuladopoloniasp.org.br
www.consuladopoloniasp.org.br
okręg konsularny obejmuje następujące stany Federacyjnej Republiki Brazylii: Sao Paulo, Mato Grosso, Mato Grosso do Sul, Minas Gerais, Rio de Janeiro, Espirito Santo, Bahia, Alagoas, Pernambuco, Sergipe

Brazylia

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Kurytybie
Av. Agostinho Leao Júnior 234, CEP 80030-110
Curitiba – PR
Tel.: +55 41 3019-4662
curitiba.consul@polonia.org.br
www.kurytybakg.polemb.net
zakres terytorialny: stany Parana, Santa Catarina, Rio Grande do Sul

Bułgaria

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Bułgarii
Chan Krum 46, Sofia 1000, Bułgaria
Tel.: +359 2 987 26 10
Tel. dyżurny: +359 888 26 20 94
polamba@ambasadarpsofia.org
www.sofia.polemb.net

Chile

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Chile
Mar del Plata 2055, Providencia, Santiago de
Chile, Chile
Tel.: +56 2 2041213
Tel. dyżurny: +56 913 900 87
embchile@entelchile.net
www.santiagodechile.polemb.net;
www.polonia.cl; www.embpolonia.cl

Chorwacja

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Chorwacji
Krležin Gvozd 3, 10000 Zagreb, Chorwacja
Tel.: +3851 4899444
ambasada-polska@zg.t-com.hr
www.zagrzeb.polemb.net

Cypr

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Cypryjskiej
Kennedy Avenue 12/14, Office 601, 1087 Nicosia, Cypr
Tel.: +35722668415
Tel. dyżurny: +35799531937
Faks: +35722751981
nikozja.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.nikozja.polemb.net

Czechy

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Czeskiej
Valdštejnska,
118 00 Praha, Czechy
Tel.: (+420) 257 099 500
Tel. dyżurny: (+420) 257 099 500
ambrpczechy@mbox.vol.cz
www.prague.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Ostrawie
Blahoslavova 4,
701 00 Ostrava, Czechy
Tel.: 00420596118074
Tel. dyżurny: 0042059118074
Konsulatrp.ostrava@iol.cz
www.ostrawakg.polemb.net

Dania

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Królestwie Danii
Richelieus Alle 12, DK 2900 Hellerup,
København, Dania
Tel.: +45 39467700
Tel. dyżurny: +45 39467700
Faks: +45 39467766
copenhagen.info@msz.gov.pl
www.copenhagen.polemb.net

Dominikana

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Ambasador RP w Caracas (Wenezuela) akredytowany jest również we Wspólnocie Dominiki.

Estonia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Estońskiej
Suur-Karja 1, Vana-Turg 2/4,
10140 Tallinn,
Estonia
Tel.: +372 6278206
Tel. dyżurny: +372 5532114
Faks: +3726445221
poola.info@mail.ee
www.tallinn.polemb.net

Fidżi

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Brak stosunków dyplomatycznych między Polską a Fidżi. Najbliższa Ambasada RP znajduje się w Canberze (Australia).

Finlandia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Finlandii
Armas Lindgrenin tie 21, 00570 Helsinki, Finlandia
Tel.: +3589 618 280
Tel. dyżurny: +358 503 293 567
Fax: +3589 684 74 77
polemb.secretary@helsinki.inet.fi
www.helsinki.polemb.net

Francja

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Francuskiej
1, rue de Talleyrand, 75007 Paris, Francja
Tel.: +33 143173405
Tel. dyżurny: +33 680580220
Faks: +33 143173507
paryz.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.paryz.polemb.net

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu
5, rue de Talleyrand, 75007 Paris, Francja
Tel.: + 33 1 43 17 34 22, + 33 1 43 17 34 74
Tel. dyżurny: + 33 6 80 58 02 20
info@consulat-pologne-paris.com.fr
www.pariskg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Lille
45, Bld Carnot, 59000 Lille, Francja
Tel.: +33 320144180
Tel. dyżurny: + 33 0607220069
polonia@lillekg.polemb.net
www.lillekg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Lyonie
79, rue Crillon, 69006 Lyon, Francja
Tel.: +33 478931485
Tel. dyżurny: +33 680425917
lyon@consulat.pologne.net
www.lyonkg.polemb.net

Grecja

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Greckiej
Chryssanthemon 22,154 52 Paleo Psychiko,
Athens, Grecja
Tel.: +30 210 6797700
Tel. dyżurny: +30 6936554629
Faks: +30 210 6797711
atenyamb@internet.gr
http:www.athens.polemb.net

Gruzja

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Gruzji
Br. Zubalashvili 19, 0108 Tbilisi, Gruzja
Tel.: 00 995 32 92 03 98
Tel. dyżurny: 00 995 99 701 279
tbilisi.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.tbilisi.polemb.net

Gwatemala

Brak polskiej placówki dyplomatycznej Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Meksyku.

Hiszpania

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Królestwie Hiszpanii
Guisando 23 bis, 28035 Madrid, Hiszpania
Tel.: +34 913 736605
Tel. dyżurny: +34 913 769555
madryt.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.madryt.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Barcelonie
Avda. Diagonal, 593-595,
08014 Barcelona, Hiszpania
Tel.: +34 93 3227234
Tel. dyżurny: +34 607735740
polonia@kgbarcelona.org
www.barcelonakg.polemb.net

Holandia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Królestwie Niderlandów
Alexanderstraat 25, 2514 JM Den Haag, Holandia
Tel.: +3170 7990 110 Tel.: +3170 7990 100
Tel. dyżurny: +31 650 271 167
Faks: +3170 7990 137
haga.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.haga.polemb.net

Honduras

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Meksyku.

Irlandia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Irlandii
5 Ailesbury Road, Dublin 4, Irlandia
Tel.: +353 1 2830855
info@dublin.polemb.net
www.dublin.polemb.net

Islandia

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Reykjaviku
Skulatun 2, 105 Reykjavik, Islandia
Tel.: +354 520 50 50
Tel. dyżurny: +354 520 50 50
Faks: +354 511 11 20
reykjavik.info@msz.gov.pl
www.reykjavik.polemb.net

Izrael

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Państwie Izrael
Soutine 16, 64684 Tel Aviv, Izrael
Tel.: +972-3-7253111
embpol@netvision.net.il
www.telavivpl.org

Kanada

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Kanadzie
443 Daly Avenue, K1N 6H3 Ottawa, Kanada
Tel.: +1 613 7890468, 7893376, 7893377
Tel. dyżurny: +1 613 8662015
ottawa@ottawa.polemb.net
www.ottawa.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Montrealu
1500, avenue des Pins Ouest,
H3G 1B4 Montreal, Kanada
Tel.: +01 514 9379481; +01 514 9379482
Tel. dyżurny: +01 514 2368763
Faks: +01 514 9377271
konsulatrp@citinet.net;
montreal@montreal.polemb.net
www.montrealkg.polemb.net

Kanada

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Toronto
2603 Lakeshore Blvd. W.,
M8V 1G5 Toronto, Kanada
Tel.: +1 416 2525471
Tel. dyżurny: +1 416 4645405
toronto@toronto.polemb.net
www.torontokg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Vancouver
1600 - 1177 West Hastings Street,
V6E 2K3 Vancouver BC, Kanada
Tel.: +1 604 6883530, +1 604 6884730
Tel. dyżurny: +1 778 9685187
vancouver.info@msz.gov.pl
www.vancouverkg.polemb.net

Kolumbia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Kolumbii
Carrera 21 bis No 104A-15 Bogota, Kolumbia
Tel.: (0057 1) 214- 04-00; (0057 1) 214- 04-00
bogota.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.bogota.polemb.net

Kostaryka

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Meksyku.

Litwa

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Litewskiej
Smelio g-ve 20A, 10323 Vilnius, Litwa
Tel.: (+370 5) 270 90 01/02
Tel. dyżurny: (+370 5) 270 90 01/02
ambpol@tdd.lt
www.wilno.polemb.net

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie
Smelio g-ve 22A,
10323 Vilnius, Litwa
www.wilnokg.polemb.net

Luksemburg

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Wielkim Księstwie Luksemburga
2, rue Pulvermuhle, L-2356 Luksemburg
Tel.: +352 260032
Tel. dyżurny: +352 260032
ambapol@pt.lu
www.luksemburg.polemb.net

Łotwa

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Łotewskiej
Mednieku iela 6b, LV 1010 Riga, Łotwa
Tel.: +37167031500
Tel. dyżurny: +37167031509
ambpol@apollo.lv
www.ryga.polemb.net

Malta

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Rzymie (Włochy).

Mauritius

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Nairobi (Kenia).

Meksyk

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Meksykańskich Stanach Zjednoczonych
Calle Cracovia 40, 01000 Mexico DF, Meksyk
Tel.: +52 55 54812050
Tel. dyżurny: +52 1 55 43771970
embajadadepolonia@prodigy.net.mx
www.meksyk.polemb.net

Mołdowa

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Mołdowy
Grenoble 126 A, MD-2019 Chişinău, Mołdowa
Tel.: +373 22 285 950, 960, 970
Tel. dyżurny: +373 88 285 950, 960, 970
polemb@mtc.md
www.kiszyniow.polemb.net

Monako

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Brak stosunków dyplomatycznych między Polską a Monako. Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Paryżu (Francja).

Niemcy

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Federalnej Niemiec
Lassenstr. 19-21, 14193 Berlin, Niemcy
Tel.: +49 30 223130
Tel. dyżurny: +49 1637887676
info@botschaft-polen.de
www.berlin.polemb.net

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Berlinie
Richard-Strauss-Str. 11, 14193 Berlin-Grunewald, Niemcy
Tel.: (00-49 30) 22 313 201; (00-49 30) 22 313 0
Faks: (00-49 30) 22 313 212

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Hamburgu
Gründgensstrasse 20, 22309 Hamburg , Niemcy
Tel.: +49 40 611870
Tel. dyżurny: +49 40 61187140; +49 1788000327
Faks: +49 40 6325030
hamburg.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.hamburgkg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Kolonii
Lindenallee 7, 50968 Köln, Niemcy
Tel.: +49 221 93 7300, +49 221 93 730 200
Tel. dyżurny: +49 177 37 27 164; 171 30 08 345
kolonia.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.berlin.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Monachium
Röntgenstr. 5, 81679 München, Niemcy
Tel.: +49 89 4186080
Tel. dyżurny: +49 0173 3705828
konsulat.muenchen@botschaft-polen.de

Nikaragua

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Meksyku.

Norwegia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Królestwie Norwegii
Olav Kyrres plass 1, 0244 Oslo, Norwegia
Tel.: +47 24 110850
Tel. dyżurny: +47 913 37 757
ambpol@online.no
www.oslo.polemb.net

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Oslo
Norwegia, Oslo, Nedre Vollgate 5, 0158 Oslo

Nowa Zelandia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Nowej Zelandii
17 Upland Road, Kelburn, 6012 Wellington, Nowa Zelandia
Tel.: 0064 (04) 475 94 53
Tel. dyżurny: 0064 021 903 319
wellington.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.wellington.polemb.net

Panama

Brak polskiej placówki dyplomatycznej Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Bogocie (Kolumbia).

Paragwaj

Brak polskiej placówki dyplomatycznej Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Buenos Aires (Argentyna).

Peru

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Peru
Av. Salaverry 1978, Jesús María - Lima 11, Peru
Telefony: (00-51-1) 4713920; (00-51-1) 4713925; (00-51-1) 4714813
lima@consuladopolonia.net
www.lima.polemb.net/

Portugalia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Portugalskiej
Avenida das Descobertas 2, 1400-092 Lisboa, Portugalia
Tel.: +351 21 3041410
embpol@mail.telepac.pt
www.emb-polonia.pt

Republika Południowej Afryki

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Południowej Afryki
14 Amos Street Colbyn,
PO BOX 12277 Queenswood 0121,
Pretoria, Republika Południowej Afryki
Tel. dyżurny: 27 (012) 430 26 21
e20@mweb.co.za, konsulat@mweb.co.za

Rumunia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Rumunii
Aleea Alexandru 23, 011821 Bucuresti,
Rumunia
Tel.: +40 21 3082200
Tel. dyżurny: +40 21 3082200;250
ambasada@bukareszt.ro
www.bukareszt.polemb.net

Salwador

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej
Ambasady RP w Meksyku.

San Marino

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej
Ambasady RP w Rzymie (Włochy).

Serbia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Serbii
Kneza Miloša 38, 11 000 Beograd, Serbia
Tel.: 00 381 11 2065301, 00 381 11 2065318
Tel. dyżurny: kom. + 381 63 643 942
Faks: 00 381 11 361 69 39
belgrad.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.belgrad.polemb.net

Seszele

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w Nairobi (Kenia).

Słowacja

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Słowackiej
Hummelova 4, 814 91 Bratislava,
Słowacja
Tel.: 00 421 2 59490211
Tel. dyżurny: 00 421 2 59490211
bratampl@nextra.sk
www.bratyslawa.polemb.net

Słowenia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Słowenii
Bežigrad 10, 1000 Ljubljana,
Słowenia
Tel.: +386 1 436 47 12
Tel. dyżurny: +386 1 436 47 18
ambpol.si@siol.net
www.lublana.polemb.net

Sri Lanka

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej Ambasady RP w New Delhi (Indie).

Stany Zjednoczone Ameryki

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Stanach Zjednoczonych Ameryki
2640 16th Street, N.W.,
Wahington DC 20009, USA
Tel.: +1202 234 3800
Tel. dyżurny: +1202 234 3800 w 2126 lub 2127
po 17.00
polemb.info@earthlink.net
www.washington.polemb.net

Stany Zjednoczone Ameryki

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Los Angeles
12400 Wilshire Bulevard Suite 555,
Los Angeles CA 90025-1055, USA
Tel.: +01 310 442 8500
Tel. dyżurny: +01 310 699 8092
consulplla@consulplla.org
www.losangeleskg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Nowym Jorku
233 Madison Ave., New York NY 10016, USA
Tel.: +01 646 237 2100
Tel. dyżurny: +01 646 237 2108
info@polishconsulateny.org
www.polishconsulateny.org

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Chicago
1530 N. Lake Shore Drive,
Chicago IL 60610, USA
Tel.: 00 1312 3378166 wew. 217
Tel. dyżurny: 00 1312 7357772
chicago.kg.sekretariat@msz.gov.pl;
polcon@polishconsulatechicago.org
www.polishconsulatechicago.org

Szwajcaria

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Konfederacji Szwajcarskiej
Elfenstrasse 20a, 3006 Bern, Szwajcaria
Tel.: +41 31 358 02 02
Tel. dyżurny: +41 31 358 02 02
Faks: +41 31 358 02 16
polishemb@dial.eunet.ch
www.berno.polemb.net

Szwecja

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Królestwie Szwecji
Karlavägen 35, 114 31 Stockholm, Szwecja
Tel.: +46 8 50575000
Tel. dyżurny: +46 8 50575000
info.polen@polemb.se
www.sztokholm.polemb.net

Szwecja

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej
Polskiej w Sztokholmie
Prästgardsgatan 5, 172 32 Sundbyberg,
Stockholm, Szwecja
Tel.: (00-46 8) 56 482 900
Tel. dyżurny: (00-46 8) 70 922 08 92
Faks: (00-46 8) 56 482 910

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Malmö
Adolf Fredriksgatan 13,
217 74 Malmö,
Szwecja
Tel.: 0046 40 987987
Tel. dyżurny: 0046 709122744
malmo-info@msz.gov.pl
www.malmokg.polemb.net

Tajlandia

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Królestwie Tajlandii
100/81-82 Vongvanij Building B Rama 9 Road,
Huaykwang, Bangkok 10310,
Tajlandia
Tel.: 0066 2-645-0367/9
Faks: 0066 2-645-0365
Tel. dyżurny: + 66 81-936-4618
ampolbkk@polemb@or.th
www.bangkok.polemb.net

Trynidad i Tobago

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej
Ambasady RP w Caracas (Wenezuela).

Turcja

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Turcji
Atatürk Bulvari 241, 06-650|
Kavaklidere PK-20, Ankara,
Turcja
Tel.: +90 312 4572000, 312 4572001, 312 467
Tel. dyżurny: +90 312 4572000, +90 312
4572001, +90 312 467
polamb@superonline.com
www.ankara.polemb.net

Turcja

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Stambule
GIZ 2000 PLAZA, Ayazaga, Köyü Yolu N.7,
Kat:5, Maslak, 34 398, Istanbul, Turcja
Tel.: +90 212 290 66 30, +90 212 290 66 31
Tel. dyżurny: +90 212 290 66 30, 212 290 66 31
konsulat@polonyakons.org.tr
www.stambulkg.polemb.net

Turkmenistan

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Turkmenistanie
Azadi 17 A, 744 005 Aşgabat, Turkmenistan
Tel.: +993 12 274035, +993 12 276552;
Faks: +993 12 273122
Tel. dyżurny: +993 66497127
ambasada.aszchabad@gmail.com,
amb.aszchabad@ct.futuro.pl
www.aszchabad.polemb.net

Ukraina

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie
Jarosławiw Wał 12, 01901 Kyjiw, Ukraina
Tel.: +38 044 23000700
Tel. dyżurny: +38 044 23000750
ambasada@polska.com.ua
www.polska.com.ua

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Charkowie
Artioma 16, 61002 Charkiw, Ukraina
Tel.: +38 057 75 78 801
Tel. dyżurny: +38 067 572 10 14
kharkov.consulate.pl@gmail.com
www.charkowkg.polemb.net

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej
Polskiej w Kijowie
B. Chmielnickiego 60, 01034 Kyjiw,
Ukraina
Tel.: (00-38044) 284 00 33
Faks: (00-38044) 234 99 89
www.kijowkg.polemb.net

Ukraina

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Odessie
Uspieńska 2/1, 65014 Odessa,
Ukraina
Tel.: +38 048 7225696; +38 048 7226003
Tel. dyżurny: + 38 048 7225696 po godz. 16,30
odessa.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.odessakg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
we Lwowie
Iwana Franki 110, 79011 Lwiw,
Ukraina
Tel.: +380 32 2970861, 2970862, 2970863
Tel. dyżurny: +380 952600200
lwow.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.lwowkg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Łucku
Dubniwska 22b, 43010 Łuck, Ukraina
Faks: 00380-332-280-659
luck.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.lutskkg.polemb.net

Urugwaj

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej
Ambasady RP w Buenos Aires (Argentyna).

Uzbekistan

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Uzbekistanu
Firdavsiy 66,
100084 Toshkent,
Uzbekistan
Tel.: (00 998 71) 120 86 50
Tel. dyżurny: (00 998 71) 120 86 50
Faks: (00 998 71) 120 86 51
taszkent.amb.sekretariat@msz.gov.pl,
ambasada@bcc.com.uz
www.taszkent.polemb.net

Wenezuela

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Boliwariańskiej Republice Wenezueli
Ave. Nicolás Copérnico, Qta. Ambar,
Sector Los Naranjos, Valle Arriba, 1060 Caracas,
Wenezuela
Tel.: +58 212 9911461
Tel. dyżurny: +58 212 9911461
Faks: +58 212 9922164
caracas.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.caracas.polemb.net

Węgry

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Węgierskiej
Városligeti fasor 16, 1068 Budapest, Węgry
Tel.: 003614138200
budapeszt.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.budapeszt.polemb.net

Wielka Brytania

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii
i Irlandii Północnej
47 Portland Place, London W1B 1JH, Wielka
Brytania
Tel.: +44 2072913520
Tel. dyżurny: +44 2072913543
Faks: +44 207 291 3575, +44 207 291 3576
polishembassy@polishembassy.org.uk
www.polishembassy.org.uk

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Edynburgu
2 Kinnear Road, Edinburgh EH3 5PE, Wielka
Brytania
Tel.: +44 131 552 0301
Tel. dyżurny: +44 7713488246
edinburgh@polishconsulate.org
www.edynburgkg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Manchesterze
14th floor Rodwell Tower, 111 Piccadilly, Man-
chester M1 2HY, Wielka Brytania
Tel.: 00 44 (0) 161 245 4130
Faks: 00 44 (0) 161 236 8709
manchester.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.manchesterkg.polemb.net

Wielka Brytania

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej
Polskiej w Londynie
73 New Cavendish Street, London W1W 6LS,
Wielka Brytania
Tel.: +44 870 7742800 , +44 207 2913900
Tel. dyżurny: +44 793 9594278
Faks: +44 207 3232320
konsulat@polishconsulate.co.uk
www.londynkg.polemb.net

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej
Polskiej w Londynie
73 New Cavendish St., London W1W 6LS,
Wielka Brytania
Tel.: (00-44 870) 77 42 800; 77 42 802
Faks: (00-44 207) 32 32 320; 29 13 924

Włochy

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Włoskiej
P.P.Rubens 20, 00197 Roma, Włochy

Tel.: 0039 06 362 04 300 (Wydz. Kons.) ; 0039
06 362 04 200; 0039 06 362 04 204
Tel. dyżurny: 0039 335 599 52 12
(po godz. pracy);
Faks: 0039 06 362 04 322 (Wydz. Kons.)
ambasadapolska@ambasciatapolonia.it
www.rzym.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Mediolanie
Corso Vercelli 56, 20145 Milano,
Włochy
Tel.: +39 02 48018978, +39 02 48019084
Tel. dyżurny: +39 335 5685786
milanokg@iol.it
www.milanokg.it

Zimbabwe

Brak polskiej placówki dyplomatycznej
Państwo podlega kompetencji terytorialnej
Ambasady RP w Pretorii (Republika Południowej
Afryki).

Formularze wniosków o wykonanie prawa do osobistych kontaktów z dzieckiem na podstawie Konwencji haskiej

Formularz w języku polskim

Wniosek o wykonanie prawa do osobistych kontaktów na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r.

CENTRALNY ORGAN WZYWAJĄCY LUB WNIOSKODAWCA

.....

.....

.....

ORGAN WEZWANY

.....

.....

.....

* Dotyczy dziecka.....

które ukończy 16 lat dnia.....

** Dotyczy dziecka.....

które ukończy 16 lat dnia.....

Uwaga: Następujące poniżej rubryki powinny być wypełnione w sposób możliwie wyczerpujący

I DANE OSOBOWE DZIECKA/DZIECI I JEGO RODZICÓW

*1. Dziecko

Nazwisko i imiona.....

Data i miejsce urodzenia.....

Miejsce stałego pobytu przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem.....

.....

Numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile istnieje).....

.....

Rysopis lub ewentualnie fotografia.....

**2. Dziecko

Nazwisko i imiona.....

Data i miejsce urodzenia.....

Miejsce stałego pobytu przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem.....

.....

Numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile istnieje).....

.....

Rysopis lub ewentualnie fotografia.....

3. Rodzice

3.1 Matka

Nazwisko i imiona.....

Data i miejsce urodzenia.....

Obywatelstwo.....

Zawód.....

Miejsce stałego pobytu.....

Numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile stnieje) .....

.....

3.2 Ojciec

Nazwisko i imiona.....

Data i miejsce urodzenia.....

Obywatelstwo.....

Zawód.....

Miejsce stałego pobytu.....

Numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile istnieje) .....

.....

3.3 Data i miejsce zawarcia związku małżeńskiego

.....

II WNIOSKODAWCA

4.

Nazwisko i imiona.....

Obywatelstwo.....

Zawód.....

Adres.....

Numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile istnieje).....

.....

Stosunek do dziecka.....

Nazwisko i adres pełnomocnika (o ile został ustanowiony).....

.....

III MIEJSCE POBYTU DZIECKA

5.1. Informacje dotyczące osoby, z którą przebywa dziecko

Nazwisko i imiona.....

Data i miejsce urodzenia, jeżeli jest znane.....

.....

Obywatelstwo, jeżeli jest znane.....

Zawód.....

Ostatnie znane miejsce pobytu.....

.....

Numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile istnieje).....

Rysopis i ewentualnie fotografia.....

5.2. Inne osoby mogące udzielić dodatkowych informacji o miejscu pobytu dziecka

.....

.....

IV. CZAS, MIEJSCE, DATA I OKOLICZNOŚCI UNIEMOŻLIWIENIA KONTAKTU – dosłownie „odmowy prawa do kontaktu"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

V. PODSTAWY FAKTYCZNE LUB PRAWNE UZASADNIAJĄCE WNIOSEK

VI. POSTĘPOWANIE CYWILNE W TOKU

VII. OSOBA, KTÓREJ NALEŻY UMOŻLIWIĆ KONTAKT Z DZIECKIEM

a) Nazwisko i imiona.....

Data i miejsce urodzenia.....

Adres.....

Numer telefonu.....

b) Propozycje zrealizowania kontaktu

.....

.....

.....

.....

VIII. INNE UWAGI

IX. WYLICZENIE PRZEDSTAWIONYCH DOKUMENTÓW

Data.....

Miejsce..... .....

Podpis i/lub pieczątka
Centralnego Organu wzywającego
lub Wnioskodawcy

Formularz w języku angielskim

REQUEST FOR EXERCISE OF RIGHTS OF ACCESS AND ACCOMMODATION

Hague Convention of October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction

REQUESTING CENTRAL AUTHORITY OR APPLICANT	**REQUESTED AUTHORITY**
.....	.....
.....	.....
.....	.....

*Concerns the following child who will attain the age of 16 on.....

** Concerns the following child who will attain the age of 16 on.....
Note: The following particulars should be completed insofar as possible.

I. IDENTITY OF THE CHILD AND ITS PARENTS

* 1. CHILD
Name and first names.....
Date and place of birth.....
Habitual residence before removal or retention.....
.....
Passport or identity card No, if any .....
.....
Description and photo, if possible (see annexes) .....
.....
....
** 2. CHILD
Name and first names.....
Date and place of birth.....
Habitual residence before removal or retention.....
.....
Passport or identity card No, if any .....
.....
Description and photo, if possible (see annexes) .....
.....
....

1. PARENTS

1.1. MOTHER
Name and first names.....
Date and place of birth.....
Nationality.....
Occupation.....
Habitual residence.....
Passport or identity card No, if any .....
.....

1.2. FATHER
Name and first names.....

Date and place of birth.....
Nationality.....
Occupation.....
Habitual residence.....
Passport or identity card No, if any .....
.....

1.3 Date and place of marriage.....

II. APPLICANT
2.
Surname and names.....
.....
Citizenship.....
Occupation.....
Address.....
.....
Number of passport or ID document.....
.....
.....
Relationship to child.....
Name and address of attorney (if appointed).....
.....
.....

III CHILD'S PLACE OF RESIDENCE
3.1. Information on the person with whom the child is staying
Surname and names.....
.....
Date and place of birth, if known.....
.....
Citizenship, if known.....
Occupation.....
Last known place of residence.....
.....
.....
Number of passport or ID document (if any).....
Description of person and photograph, if available

3.2. Other persons who may provide additional information on child's place of residence.....
.....
.....

IV. TIME, PLACE, DATE AND CIRCUMSTANCES OF REFUSING RIGHT OF ACCESS
.....
.....
.. ..
.....
.....
.. ..

V. FACTUAL OR LEGAL GROUNDS JUSTIFYING THE REQUEST

.....
.....
.....
.....

VI. CIVIL PROCEEDINGS IN PROGRESS

.....
.....
.....
.....

VII. THE CHILD MUST HAVE BE HANDED OVER FOR EXERCISE OF ACCESS RIGHTS TO:

a) Name and first names.....
Date and place of birth.....
Address.....
.....
Telephone number.....

b) proposals how to execute right of access.....
.....
.....
.....

VIII. OTHER REMARKS.....

.....
.....
.....
.....
.....

IX. LIST OF DOCUMENTS ATTACHES

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Place.....
Date.....

Signature and/or stamp of the requesting Central Authority or applicant.....

Formularz w języku francuskim

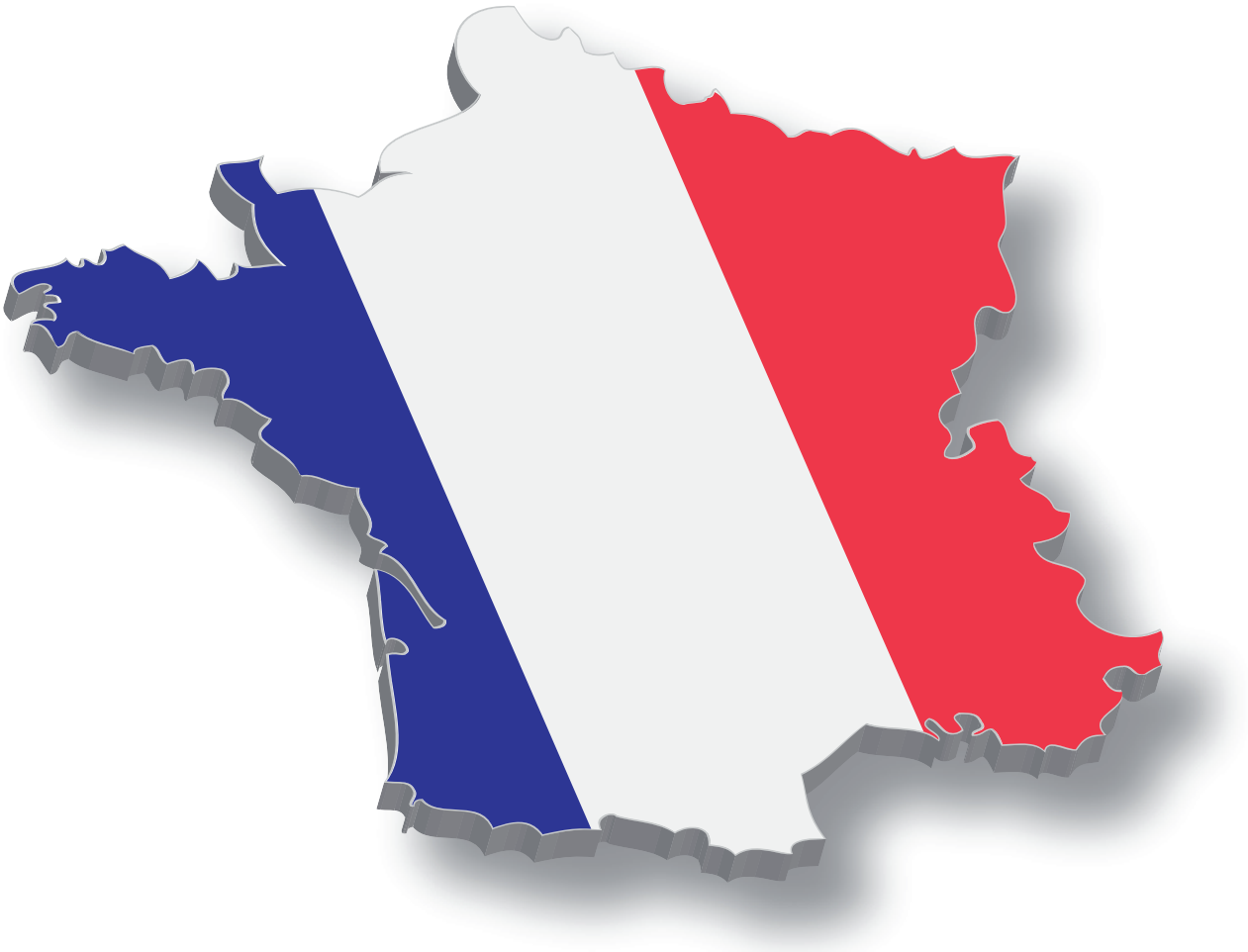

REQUETE EN VUE DU DROIT DE VISITE ET D'HEBERGEMENT

Convention de la Haye du 25 Octobre 1980 sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfants

AUTORITE CENTRALE REQUERANTE OU REQUERANT	**AUTORITE REQUISE**
.....	.....
.....	.....
.....	.....

*Concerne l'enfant.....
Qui aura 16 ans le.....

**Concerne l'enfant.....
Qui aura 16 ans le.....

NOTE: Les rubriques suivantes doivent être remplies de la façon la plus complète possible

I. IDENTITE DE L'ENFANT ET DES PARENTS

* 1.Enfant

Nom et prénoms.....

Date et lieu de naissance.....

Résidence habituelle avant l'enlèvement.....

Passeport ou carte d'identite N° (s'il y a lieu) .....

Signalement et eventuellement photo (voir annexes) .....

** 2. Enfant

Nom et prénoms.....

Date et lieu de naissance.....

Résidence habituelle avant l'enlèvement.....

Passeport ou carte d'identite N° (s'il y a lieu) .....

Signalement et eventuellement photo (voir annexes) .....

3.PARENTS

3.1 Mère

Nom et prénoms.....

Date et lieu de naissance.....

Nationalité.....

Profession .....

Résidence habituelle.....

Passeport ou carte d'identité N° (s'il y a lieu) .....

3.2.Père

Nom et prénoms.....

Date et lieu de naissance.....

Nationalité.....

Profession..... .....

Résidence habituelle.....

Passeport ou carte d'identité N° (s'il y a lieu) .....

3.2 Date et lieu du mariage.....
.....

II. PARTIE REQUÉRANTE: PERSONNE OU INSTITUTION (qui exerçait la garde effectivement avant l'enlèvement)

4.
Nom et prénoms.....
Nationalité(si personne physique).....
Profession(si personne physique) .....
Adresse.....
Passeport ou carte d'identité No (s'il y a lieu) .....
Relation avec l'enfant.....
Nom et adresse du conseiller juridique (s'il y a lieu) .....

III. ENDROIT OÙ DEVRAIT SE TROUVER L'ENFANT

5.1 Renseignements concernant la personne dont il est allégué qu'elle a enlevé ou retenu l'enfant
Nom et prénoms.....
Profession.....

Dernière résidence connue.....
Passeport ou carte d'identité No (s'il y a lieu).....
Signalement et éventuellement photo (voir annexes).....
Adresse de l'enfant.....
.....
Autres personnes susceptibles de donner d'autres informations permettant de localiser l'enfant.....
.....

IV. MOMENT, LIEU, DATE ET CIRCONSTANCES DU DÉPLACEMENT OU DU NON- RETOUR ILLICITES

.....
.....
.....
.....
.....
.....

V. MOTIFS DE FAIT OU LEGAUX JUSTIFIANT LA REQUÈTE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

VI. PROCEDURES CIVILES EN COURS

.....
.....
.....
.....

VII. L'ENFANT DOIT ÊTRE REMIS POUR SON DROIT DE VISITE A:

Nom et prénoms.....

Date et lieu de naissance.....

Adresse.....

Téléphone.....

VIII. AUTRES OBSERVATIONS

.....
.....

.....
.....

IX. ÉNUMERATION DES PIECES PRODUITES

.....
.....
.....
.....

Fait á.....

le.....

Signature et/ou cachet de l'Autorité centrale requérante ou du requérant

Formularz w języku niemieckim

Antrag auf Durchführung des Rechts zum persönlichen Umgang

Haager Überinkommen vom 25. Oktober 1980 über die zivilrechtlichen Aspekte internationaler Kindesentführung

ERSUCHENDE ZENTRALE BEHÖRDE OD. ANTRAGSTELLER	ERSUCHTE BEHÖRDE

Betrifft das Kind_____
das das 16. Lebensjahr vollendet am_____

Anmerkung: Die folgenden Spalten sollen so ausfürlich wie möglich ausgefüllt werden.

I. IDENTITÄT DES KINDES UND SEINER ELTERN

1. Kind

Name und Vornamen
.....
Geschlecht verblich ☐ mannlich ☐
.....
Geburtsdatum und – ort Staatsangehörigkeit
.....
Gewönlicher Aufenthaltsort vor dem Verbringen oder Zurückhalten
.....
Nummer des Reisepasses oder Personalausweises, falls vorhanden
.....
Personenbeschreibung und wenn möglich Lichtbild (siehe Anlagen)
.....

2. Eltern

2.1 Mutter:

Name und Vornamen
.....
Geburtsdatum und – ort
.....
Staatsangehörigkeit
.....

Beruf
.....
Gewönlicher Aufenthaltsort
.....
Nummer des Reisepasses oder Personalausweises, falls vorhanden
.....

2.2. Vater:

Name und Vornamen
.....
Geburtsdatum und – ort
.....
Staatsangehörigkeit
.....
Beruf
.....
Gewönlicher Aufenthaltsort
.....
Nummer des Reisepasses oder Personalausweises, falls vorhanden
.....

2.3. Datum und Ort der Eheschließung

II. ANTRAGSTELLENDE PERSON

3.

Name und Vornamen
.....
Staatsangehörigkeit des Antragstellers
.....
Beruf des Antragstellers
.....
Anschrift
.....
Nummer des Reisepasses oder Personalausweises, falls vorhanden
.....
Name und Anschrift des Rechtsanwaltes, falls vorhanden
.....

III. ORT, AN DEM SICH DAS KIND BEFINDET

4.1. Angaben über die person, bei der das Kind seinen gewöhnlichen Aufenhalt hat

Name und Vornamen
.....

Geburtsdatum und – ort, falls bekannt
.....
Staatsangehörigkeit, falls bekannt
.....
Beruf
.....
Letzte bekannte Anschrift
.....

Nummer des Reisepasses oder Personalausweises, falls vorhanden

Personenbeschreibung und wenn möglichlichtbild (siche Anlagen)

4.2. Ggf. Personen, die in der Lage sein könnten, zusätzliche Angaben über den Aufenthaltsort des Kindes zu machen

IV. ZEITPUNKT, ORT, DATUM UND UMSTÄNDE DES VERWEIGERNS DES UMGANGSRECHTS

V. TATSÄCHLICHE ODER RECHTLICHE GRÜNDE, DIE DEN ANTRAG RECHTFERTIGEN

VI. ANHÄNGIGE ZIVILVERFAHREN

VII. DEM KIND IS DER UMGANG ZU ERMÖGLICHEN MIT:

a)

Name und Vornamen
.....
Geburtsdatum und – ort
.....
Anschrift
.....
Telefonnummer
.....

b)

Vorschläge, wie das Umgangsrecht durchgeführt werden soll

VI. SONSTIGE BEMERKUNGEN

IX. VERZEICHNIS DER BEIGEFÜGTEN SCHRIFTSTÜCKE*

Datum _____
Ort _____

_____
Unterschrift und /oder Siegel der ersuchenden zentralen Behörde oder des Antragstellers

Formularz w języku włoskim

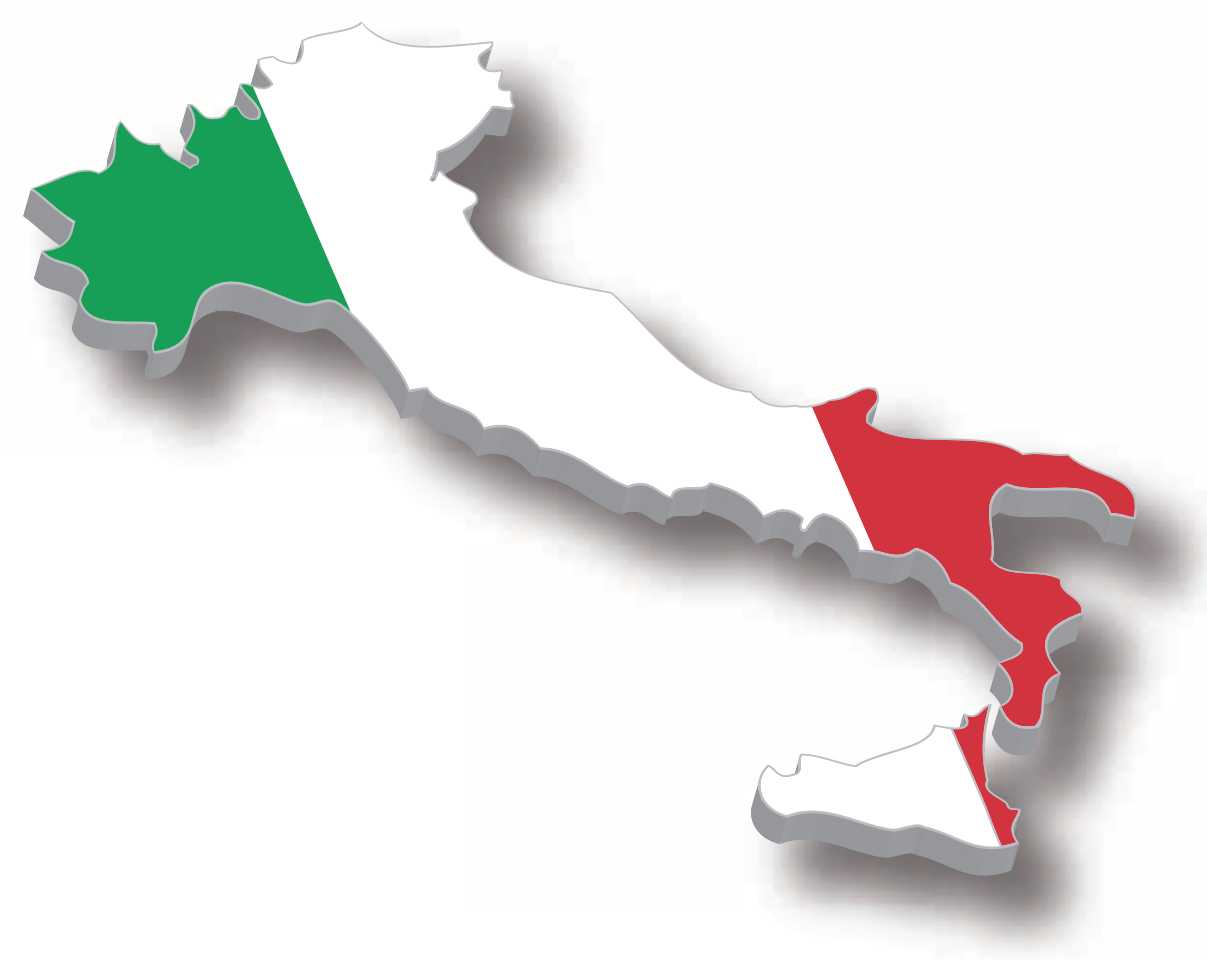

Ministero della Giustizia

Dipartimento Giustizia Minorile
Via Giulia, 131 00186 - ROMA Tel.06.68188.1 - Fax 06,68808085 e.maiI:
giustizia.minorile@giustizia.it
AUTORITA' CENTRALI CONVENZIONALI

CONVENZIONE DE L'AJA SUGLI ASPETTI CIVILI DELLA SOTTRAZIONE INTERNAZIONALE DI MINORI
AUTORITA' CENTRALE
HAGUE CONVENTION ON CIVIL ASPECTS OF THE INTERNATIONAL CHILD ABDUCTION OF 25 OCTOBER 1980
CENTRAL AUTHORITY

ISTANZA PER L'ESERCIZIO DEL DIRITTO DIVISITA E DI ALLOGGIO
APPLICATION FOR THE EXERCISE OF ACCESS RIGHTS AN ACCOMOOATION

AUTORITA' CENTRALE RICHIEDENTE REQUESTING CENTRAL AUTHORITY	**AUTORITA' CENTRALE RICHIESTA** REQUESTED CENTRAL AUTHORITY

PER n° _____ MINORE / I

ON BEHALF OF N° _____ CHILD / CHILDREN

NOTA: Le' seguenti rubriche devono essere compilate nel modo più completo possibile. Per istanze relative a più minori, compilare un unico modulo, modificando opportunamente solo la pagina relativa alle generalità del minore in questione.

NOTE: The following boxes should be completed insofar as possible. When more children are concerned, please fill in only one form for all the children, just adding more copies of the page requesting personal details for each child.

ISTANZA PER L'ESERCIZIO DEL DIRITTO DI VISITA E DI ALLOGGIO
APPLICATION FOR THE EXERCISE OF ACCESS RIGHTS AN ACCOMODATION

Relativa al minore che compirà 16 anni il:
Concerns the following child who will attain the age of 16 on:

IDENTITA' DEL MINORE Identity of the child			
COGNOME Surname			
NOME Name			
SESSO Sex	**M** ☐		**F** ☐
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality			
N° DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			

RESIDENZA ATTUALE OPPURE **RESIDENZA ABITUALE PRIMA DELLA SEPARAZIONE DEI GENITORI** Child's current or habitual address before the parents' separation	
RECAPITO TELEFONICO Telephone number	
ULTIMO DOMICILIO CONOSCIUTO Last known address	
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics	

ISTANZA PER L'ESERCIZIO DEL DIRITTO DI VISITA E DI ALLOGGIO
APPLICATION FOR THE EXERCISE OF ACCESS RIGHTS AN ACCOMODATION

Relativa al minore che compirà 16 anni il:
Concerns the following child who will attain the age of 16 on:

IDENTITA' DEL MINORE Identity of the child			
COGNOME Surname			
NOME Name			
SESSO Sex	**M** ☐		**F** ☐
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality			
N° DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			

RESIDENZA ATTUALE OPPURE **RESIDENZA ABITUALE PRIMA DELLA SEPARAZIONE DEI GENITORI** Child's current or habitual address before the parents' separation	
RECAPITO TELEFONICO Telephone number	
ULTIMO DOMICILIO CONOSCIUTO Last known address	
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics	

ISTANZA PER L'ESERCIZIO DEL DIRITTO DI VISITA E DI ALLOGGIO
APPLICATION FOR THE EXERCISE OF ACCESS RIGHTS AN ACCOMODATION

Relativa al minore che compirà 16 anni il:
Concerns the following child who will attain the age of 16 on:

IDENTITA' DEL MINORE Identity of the child			
COGNOME Surname			
NOME Name			
SESSO Sex	**M** ☐		**F** ☐
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality			
N° DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			

RESIDENZA ATTUALE OPPURE **RESIDENZA ABITUALE PRIMA DELLA SEPARAZIONE DEI GENITORI** Child's current or habitual address before the parents' separation	
RECAPITO TELEFONICO Telephone number	
ULTIMO DOMICILIO CONOSCIUTO Last known address	
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics	

IDENTITA' DEL PADRE Identity of the father			
COGNOME Surname			
NOME Name			
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality		**STATO CIVILE** Marital Status	
N° DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			
LUOGO DI RESIDENZA ABITUALE Current address			
PROFESSIONE Occupation			
DOMICILIO Address			
RECAPITO TELEFONICO Telephone number			
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics			

IDENTITA' DELLA MADRE Identity of the mother			
COGNOME Surname			
NOME Name			
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality		**STATO CIVILE** Marital Status	
N° PASSAPORTO O ALTRO DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			
LUOGO DI RESIDENZA ABITUALE Current address			
PROFESSIONE Occupation			
DOMICILIO Address			
RECAPITO TELEFONICO Telephone number			
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics			

DATA E LUOGO DEL MATRIMONIO Date and Place of marriage

DATA E LUOGO DIVORZIO Date and Place of divorce

PARTE RICHIEDENTE Requesting party	
PADRE ☐ Father	**MADRE** ☐ Mother
☐ **ALTRO** (specificare il rapporto col minore) Other (please detail the relationship to the child	
RAPPRESENTANTE LEGALE (Recapiti completi) Legal adviser (Address and telephone number)	

LUOGO IN CUI DOVREBBE TROVARSI IL MINORE Child's whereabouts	
STATO Nation	
INDIRIZZO COMPLETO Full address	

PERSONA CUI IL MINORE DEVE ESSERE CONSEGNATO PER L'ESERCIZIO DEL DIRITTO DI VISITA E MODALITA' Child is to be handed over for the exercise of access rights and terms of access

MOTIVI DI FATTO O DI DIRITTO CHE GIUSTIFICANO LA RICHIESTA Factual or legal grounds justifying the request

EVENTUALI PROCEDIMENTI PENDENTI Civil proceedings in progress

DOCUMENTAZIONE ALLEGATA Attached documents
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

DATA:
Date

INDIRIZZO:
Address

TELEFONO:
Phone

TIMBRO DELL'AUTORITA' CENTRALE E/O FIRMA DEL RICORRENTE:
Stamp of the Central Authority and/or signature of the applicant:

Formularze wniosków o zwrot dziecka na podstawie Konwencji haskiej

Formularz w języku polskim

Wniosek o zwrot dziecka na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980r.

CENTRALNY ORGAN WZYWAJĄCY lub WNIOSKODAWCA **ORGAN WEZWANY**

.....
.....
.....
*1.Dotyczy
dziecka.....
które ukończy 16 lat dnia.....
**2. Dotyczy
dziecka.....
które ukończy 16 lat dnia.....

Uwaga: Następujące poniżej rubryki powinny być wypełnione w sposób wyczerpujący.

I. DANE OSOBOWE DZIECKA/ DZIECI I RODZICÓW
*1.Dziecko:
- nazwisko i imiona.....
- data i miejsce urodzenia.....
- miejsce stałego pobytu przed uprowadzeniem.....
.....
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje).....
- rysopis i ewentualnie fotografia.....
....
**2.Dziecko:
- nazwisko i imiona.....
- data i miejsce urodzenia.....
- miejsce stałego pobytu przed uprowadzeniem.....
.....
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje).....
- rysopis i ewentualnie fotografia.....
....
Rodzice:
3.1. Matka:
- nazwisko i imiona.....
- data i miejsce urodzenia.....
- obywatelstwo.....
- zawód.....
- miejsce stałego pobytu.....
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje) .....

3.2. Ojciec:
- nazwisko i imiona.....
- data i miejsce urodzenia.....
- obywatelstwo.....
- zawód.....
- miejsce stałego pobytu.....
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje) .....
3.3.Data i miejsce zawarcia związku małżeńskiego.....
.....

II. STRONA WZYWAJĄCA : OSOBA LUB INSTYTUCJA
(która sprawowała rzeczywistą opiekę przed uprowadzeniem):
1. Nazwisko i imiona .....
- obywatelstwo (jeżeli osoba fizyczna) .....
- zawód (jeżeli osoba fizyczna).....
- adres.....
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje) .....
- stosunek do dziecka.....
.....
- nazwisko i adres pełnomocnika (o ile został ustanowiony) .....
.....

III. MIEJSCE PRAWDOPODOBNEGO POBYTU DZIECKA
4.1. Informacje dotyczące osoby, co do której twierdzi się, że uprowadziła lub zatrzymała dziecko:
- nazwisko i imiona.....
- zawód.....
- ostatnie znane miejsce pobytu.....
.....
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile istnieje) .....
4.2. Adres dziecka.....
4.3. Inne osoby mogące udzielić informacji umożliwiających odnalezienie dziecka.....
.....
.....

IV. CZAS, MIEJSCE, DATA I OKOLICZNOŚCI UPROWADZENIA LUB BEZPRAWNEGO ZATRZYMANIA DZIECKA
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

V. PODSTAWY FAKTYCZNE LUB PRAWNE UZASADNIAJĄCE WNIOSEK

.....
.....
.....
.....
.....
.....

VI. POSTĘPOWANIE CYWILNE W TOKU.....
.....
.....
.....

VII. DZIECKO POWINNO BYĆ ODDANE:.....
a) – nazwisko, imiona.....
- data, miejsce urodzenia.....
- adres.....
- numer telefonu.....
b) porozumienia zaproponowane w celu powrotu (dziecka).....
.....
.....

VIII. INNE UWAGI.....
.....
.....

IX. WYLICZENIE PRZEDSTAWIONYCH DOKUMENTÓW.....
.....
.....
.....
.....
Data.....
Miejsce.....
Podpis i (lub) pieczątka Centralnego Organu Wzywającego lub powoda.....
.....

Formularz w języku angielskim

Request for return
Hague Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction.

REQUESTING CENTRAL AUTHORITY OR APPLICANT	REQUESTED AUTHORITY
……..	……
……..	……

*1.Concerns the following child:.....who will..... attain the age of 16 on.....
**2.Concerns the following child:.....who will..... attain the age of 16 on.....

NOTE: The following particulars should be completed insofar as possible.

I – IDENTITY OF THE CHILD / CHILDREN AND ITS PARENTS

**1. Child*
name and first names.....
date and place of birth.....
habitual residence before removal or retention.....
passport or identity card. No, if any.....
description and photo, if possible (see annexes).....
***2. Child*
name and first names.....
date and place of birth.....
habitual residence before removal or retention.....
passport or identity card. No, if any.....
description and photo, if possible (see annexes).....

1. Parents
3.1 Mother:
name and first names.....
date and place of birth.....
nationality.....
occupation.....
habitual residence.....
passport or identity card No, if any .....

3.2. Father: name and first names.....
date and place of birth.....
nationality.....
occupation.....
habitual residence.....
passport or identity card No, if any .....

3.3. Date and place of marriage.....

II – REQUESTING INDIVIDUAL OR INSTITUTION (who actually exercised custody before the removal or retention)

3. name and first names.....
nationality of individual applicant.....
occupation of individual applicant.....
address.....
passport or identity card No, if any .....
relation to the child.....
name and address of legal adviser, if any.....

III – PLACE WHERE THE CHILD IS THOUGHT TO BE

4.1.Information concerning the person alleged to have removed or retained the child

name and first names.....
date and place of birth, if known.....
nationality, if known.....
occupation.....
last known address.....
passport or identity card No, if any .....
description and photo, if possible (see annexes) .....

4.2. Address of the child.....
.....
.....

4.3. Other persons who might be able to supply additional information relating to the whereabouts of the child.....
.....
.....
.....

IV – TIME, PLACE, DATE AND CIRCUMSTANCES OF THE WRONGFUL REMOVAL OR RETENTION

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

V – FACTUAL OR LEGAL GROUNDS JUSTIFYING THE REQEST

.....

.....
.....
.....
.....
.....

VI – CIVIL PROCEEDINGS IN PROGRESS

.....
.....
.....
.....

VII – CHILD IS TO BE RETURNED TO:

a name and first names.....
date and place of birth.....
address.....
telephone number.....
b proposed arrangements for return of the child.....
.....
.....
.....
.....

VIII – OTHER REMARKS

.....
.....
.....
.....

IX – LIST OF DOCUMENTS ATTACHED

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Date.....
Place.....
Signature and/or stamp of the requesting Central Authority or applicant

Formularz w języku hiszpańskim

SOLICITUD

DE RESTITUCIÓN DEL MENOR DENTRO DEL MARCO DE LA CONVENCIÓN ACERCA DE LOS ASPECTOS CIVILES DE RAPTO DE MENORES AL EXTRANJERO, FIRMADA EN EL HAYA EL 25 DE OCTUBRE DE 1980.

ÓRGANO CENTRAL
O PERSONA FISICA
DEMANDANTE

DEMANDADO

Con referencia al menor

Quien cumplirá 16 anos el día

Atención: las preguntas que siguen deben contestarse de forma exhausiva.

I. DATOS PERSONALES DEL MENOR Y DE LOS PADRES

1. Menor:

- nombre y apellidos:

-fecha y lugar de nacimiento:

- lugar de residencia antes del rapto:

- número de pasaporte o documento
de identidad (si existe):

- senas personales

2. Padres:

2.1 MADRE:

- nombre y apellidos:

- fecha y lugar de nacimiento:

- nacionalidad:

- profesión:

- lugar de residencia permanente:

- número de pasaporte o documento de identidad (si existe):

2.2 PADRE:

- nombre y apellidos:

- fecha y lugar de nacimiento:

- nacionalidad:

- profesión:

- lugar de residencia permanente:

- número de pasaporte o documento de identidad (si existe):

2.3 Lugar y fecha del matrimonio

II. PARTE DEMANDANTE: PERSONA O INSTITUCIÓN
(que ejercía la custodia del menor antes del rapto)

3. - nombre y apellidos:

- nacionalidad:

- profesión (si se trata de persona fisica):

- dirección:

- número de pasaporte o documento de identidad (si existe)

- relación con el menor:

- nombre y dirección del representante legal (si se hubiera establecido)

III. LUGAR PROBABLE DE RESIDENCIA DEL MENOR

4.1 Datos de la persona que se supone haber raptado o retenido al menor:

- nombre y apellidos:

- profesión:

- último lugar de residencia conocido:

- número de pasaporte o documento de identidad (si existe):

4.2 Dirección del menor:

4.3 Otras personas que pueden aportar datos que faciliten la localización del menor:

IV. Tiempo, lugar, fecha y circunstancias del rapto o retención illegal del menor:

V. Bases de hecho o legales que justifiquen la solicitud

VI. Procedimiento civil en curso

VII. El menor debe ser restituido:

a) nombre y apellidos:

fecha y lugar de nacimiento:

domicilio:

teléfono:

b) pactos que se proponen para facilitar la restitución del menor:

VIII. Otras observaciones:

IX. Enumeración de los documentos adjuntos:

Fecha:

Lugar:

Firma y/o sello del Organo Central o la persona Demandante:

Formularz w języku holenderskim

Aanvraagformulier

U wordt vriendelijk verzocht om eerst de toelichting bij dit formulier te lezen, voordat u het formulier invult.

VERZOEKENDE CENTRALE AUTORITEIT	**AANGEZOCHTE CENTRALE AUTORITEIT**
AARD VAN HET VERZOEK teruggeleiding / omgang / opsporing / onderzoek naar sociale omstandigheden	

A.	**ALGEMENE INFORMATIE**	
I	**Identiteit van het kind en de ouders**	
I.1.	Kind	
	Naam:	
	Voornamen:	
	Geboortedatum (d-m-j) en plaats:	
	Nationaliteit(en):	
	Geslacht:	
	Normale verblijfplaats:	
	Paspoort of identiteitskaart (nr):	
	Beschrijving en foto:	
I.2.	Ouders	
I.2.1	Moeder	
	Naam:	
	Voornamen:	
	Geboortedatum (d-m-j) en plaats:	
	Nationaliteit(en):	
	Beroep:	
	Normale verblijfplaats	
	* Straatnaam:	
	* Postcode en plaats:	
	* Land:	
	Paspoort of identiteitskaart (nr):	
I.2.2	Vader	
	Naam:	
	Voornamen:	
	Geboortedatum (d-m-j) en plaats:	
	Nationaliteit(en):	
	Beroep:	
	Normale verblijfplaats	
	* Straatnaam:	
	* Postcode en plaats:	
	* Land:	
	Paspoort of identiteitskaart (nr):	
I.2.3	Datum en plaats huwelijk:	

I.2.4	Datum en plaats echtscheiding:	
II.	**Verzoekende persoon of instantie**	
	Naam:	
	Voornamen:	
	Nationaliteit(en):	
	Beroep:	
	Adres	
	* Straatnaam:	
	* Postcode en plaats:	
	* Telefoonnummer:	
	Paspoort of identiteitskaart (nr):	
	Relatie tot het kind:	
	Advocaat / juridisch adviseur	
	Naam:	
	Adres	
	* Straatnaam:	
	* Postcode en plaats:	
	* Telefoonnummer:	
III.	**Feitelijke of juridische gronden die het verzoek rechtvaardigen (vb. rechterlijke beslissing**	
IV.	**Procedures** Worden er momenteel civiele procedures bij de rechter gevoerd of zijn deze aanstaande? (Zo ja, bij welke rechter en het onderwerp van het juridisch geschil?)	
B.	**OVERIGE INFORMATIE**	
V.	**Plaats waar het kind vermoedelijk verblijft**	

V.1.	Informatie over de persoon die vermoedelijk het kind / de kinderen heeft ontvoerd of (onrechtmatig) bij zich houdt	
	Naam:	
	Voornamen:	
	Geboortedatum (d-m-j) en plaats:	
	Nationaliteit:	
	Relatie tot het kind:	
	Beroep:	
	Laatst bekende adres	
	* Straatnaam:	
	* Postcode en plaats:	
	* Land:	
	Paspoort of identiteitskaart (nr):	
	Beschrijving en foto:	
V.2.	Vermoedelijk verblijfadres van het kind / de kinderen	
	* Straatnaam:	
	* Postcode en plaats:	
	* Land:	
V.3.	Andere personen die eventueel informatie kunnen geven over de verblijfplaats van het kind / de kinderen	
VI.	**Het verzoek is gedaan voor de terugkeer van het kind / de kinderen bij**	
a.	Persoon	
	Naam:	
	Voornamen:	
	Geboortedatum (d-m-j) en plaats:	
	Adres	
	* Straatnaam:	
	* Postcode en plaats:	
	* Telefoonnummer:	
b.	Voorgestelde maatregelen voor de terugkeer van het kind / de kinderen (bijvoorbeeld: wijze van vervoer, af/ophalende persoon)	
VII.	**Plaats, datum en omstandigheden van de ontvoering of van de onrechtmatige achterhouding van het kind / de kinderen**	

VIII.	**Overige informatie / opmerkingen**
D.	**GEVRAAGDE BIJLAGEN**
IX.	**Lijst van bij te voegen documenten (indien mogelijk)**
a.	een volmacht aan centrale autoriteit of andere instantie
b.	foto's
c.	uittreksel huwelijksregister
d.	uittreksel(s) geboorteregister
e.	uittreksel(s) GBA-register
f.	uittreksel(s) voogdijregister
g.	bewijs van inschrijving van het echtscheidingsvonnis in het register van de burgerlijke stand
h.	kopie van het proces-verbaal bij aangifte van onttrekking aan het gezag

Formularz w języku włoskim

Ministero della Giustizia

Dipartimento Giustizia Minorile
Via Giulia, 131 00186 - ROMA Tel.06.68188.1 - Fax 06,68808085 e.maiI:
giustizia.minorile@giustizia.it
AUTORITA' CENTRALI CONVENZIONALI

CONVENZIONE DE L'AJA SUGLI ASPETTI CIVILI DELLA SOTTRAZIONE INTERNAZIONALE DI MINORI
AUTORITA' CENTRALE
HAGUE CONVENTION ON CIVIL ASPECTS OF THE INTERNATIONAL CHILD ABDUCTION OF 25 OCTOBER 1980
CENTRAL AUTHORITY

ISTANZA DI RESTITUZIONE
APPLICATION FOR RETURN

AUTORITA' CENTRALE RICHIEDENTE REQUESTING CENTRAL AUTHORITY	**AUTORITA' CENTRALE RICHIESTA** REQUESTED CENTRAL AUTHORITY

PER n° _____ MINORE / I

ON BEHALF OF N° _____ CHILD / CHILDREN

NOTA: Le' seguenti rubriche devono essere compilate nel modo più completo possibile. Per istanze relative a più minori, compilare un unico modulo, modificando opportunamente solo la pagina relativa alle generalità del minore in questione.

NOTE: The following boxes should be completed insofar as possible. When more children are concerned, please fill in only one form for all the children, just adding more copies of the page requesting personal details for each child.

ISTANZA DI RESTITUZIONE
APPLICATION FOR RETURN

Relativa al minore che compirà 16 anni il:
Concerns the following child who will attain the age of 16 on:

IDENTITA' DEL MINORE Identity of the child			
COGNOME Surname			
NOME Name			
SESSO Sex	**M** ☐		**F** ☐
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality			
N° PASSAPORTO O ALTRO DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			
LUOGO DI RESIDENZA ABITUALE Current address			
RECAPITO TELEFONICO Telephone number			
ULTIMO DOMICILIO CONOSCIUTO Last known address			
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics			

ISTANZA DI RESTITUZIONE
APPLICATION FOR RETURN

Relativa al minore che compirà 16 anni il:
Concerns the following child who will attain the age of 16 on:

_____

IDENTITA' DEL MINORE Identity of the child			
COGNOME Surname			
NOME Name			
SESSO Sex	**M** ☐		**F** ☐
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality			
N° PASSAPORTO O ALTRO DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			
LUOGO DI RESIDENZA ABITUALE Current address			
RECAPITO TELEFONICO Telephone number			
ULTIMO DOMICILIO CONOSCIUTO Last known address			
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics			

ISTANZA DI RESTITUZIONE
APPLICATION FOR RETURN

Relativa al minore che compirà 16 anni il:
Concerns the following child who will attain the age of 16 on:

IDENTITA' DEL MINORE Identity of the child			
COGNOME Surname			
NOME Name			
SESSO Sex	**M** ☐		**F** ☐
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth	
NAZIONALITA' Nationality			
N° PASSAPORTO O ALTRO DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number			
LUOGO DI RESIDENZA ABITUALE Current address			
RECAPITO TELEFONICO Telephone number			
ULTIMO DOMICILIO CONOSCIUTO Last known address			
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics			

IDENTITA' DEL PADRE Identity of the father					
COGNOME Surname					
NOME Name					
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth			
NAZIONALITA' Nationality			**STATO CIVILE** Marital Status		
N° PASSAPORTO O ALTRO DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number					
LUOGO DI RESIDENZA ABITUALE Current address					
PROFESSIONE Occupation					
DOMICILIO Address					
RECAPITO TELEFONICO Telephone number					
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics					

IDENTITA' DELLA MADRE Identity of the mother					
COGNOME Surname					
NOME Name					
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth			
NAZIONALITA' Nationality			**STATO CIVILE** Marital Status		
N° PASSAPORTO O ALTRO DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number					
LUOGO DI RESIDENZA ABITUALE Current address					
PROFESSIONE Occupation					
DOMICILIO Address					
RECAPITO TELEFONICO Telephone number					
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics					

DATA E LUOGO DEL MATRIMONIO Date and Place of marriage

DATA E LUOGO DIVORZIO Date and Place of divorce

PARTE RICHIEDENTE Requesting party	
PADRE ☐ Father	**MADRE** ☐ Mother
☐ **ALTRO** (specificare il rapporto col minore) Other (please detail the relationship to the child	
RAPPRESENTANTE LEGALE (Recapiti completi) Legal adviser (Address and telephone number)	

LUOGO IN CUI DOVREBBE TROVARSI IL MINORE Child's whereabouts	
STATO Nation	
INDIRIZZO COMPLETO Full address	

DATI RELATIVI AL PRESUNTO SOTTRATTORE Information concerning the person alleged to have wrongfully removed the child				
COGNOME Surname				
NOME Name			**SESSO** Sex	**M** ☐ **F** ☐
DATA DI NASCITA Date of birth		**LUOGO DI NASCITA** Place of birth		
NAZIONALITA' Nationality				
N° PASSAPORTO O ALTRO DOCUMENTO DI IDENTITA' Passport or identification number				
RECAPITO TELEFONICO Telephone number				
ULTIMO DOMICILIO CONOSCIUTO Last known address				
DESCRIZIONE FISICA Physical characteristics				

DATI RELATIVI AD ALTRE PERSONE IN GRADO DI FORNIRE INFORMAZIONI Other persons with possible additional information		
COGNOME E NOME Surname and Name	**INDIRIZZO COMPLETO** Full Address	**TELEFONO** Phone

MOMENTI, LUOGHI, DATE, CIRCOSTANZE DELLA SOTTRAZIONE Time, place, date and circumstances of the wrongful removal

MOTIVI DI FATTO O DI DIRITTO CHE GIUSTIFICANO LA RICHIESTA Factual or legal grounds justifying the request

EVENTUALI PROCEDIMENTI PENDENTI Civil proceedings in progress

PERSONA CUI IL MINORE DEVE ESSERE RESTITUITO E MODALITA' DI RESTITUZIONE Child is to be returned to - and proposed arrangements

DOCUMENTAZIONE ALLEGATA Attached documents
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

DATA:
Date

INDIRIZZO:
Address

TELEFONO:
Phone

TIMBRO DELL'AUTORITA' CENTRALE E/O FIRMA DEL RICORRENTE:
Stamp of the Central Authority and/or signature of the applicant:

Formularze pełnomocnictw

Według kolejności:

JĘZYK POLSKI

JĘZYK ANGIELSKI

JĘZYK FRANCUSKI

JĘZYK HISZPAŃSKI

JĘZYK HOLENDERSKI

JĘZYK NIEMIECKI

JĘZYK WŁOSKI

Upoważnienie

Szanowni Państwo!

Proszę przyjąć ten list jako pisemne upoważnienie na podstawie artykułu 28 Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej 25 października 1980r. dla.....
.....

(nazwa organu centralnego)

albo wyznaczonych reprezentantów do działania w moim imieniu.

Data:
Miejsce:
Podpis:
Nazwisko wnioskodawcy:
Data urodzenia wnioskodawcy:

AUTHORISATION

Dear Sirs,

Please accept this letter as written authorization, as may be required by Article 28 of the Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction done at the Hague on October 25, 1980, empowering the central Authority for……
……..

(nazwa państwa)

or their designated representative, to act on my behalf

Date:
Place:
Signature:
Name of applicant:
Date of birth:

PROCURATION

Je soussigné(e).....

(imię i nazwisko wnioskodawcy)

habilite l'Autorité Centrale del'Etat requis à agair pour mon compte ou a designer à cette fin représentant habilité.

Fait à.....le.....

(nazwa miejscowości i data)

.....

(podpis)

Autorización

D./ D.a.……

con profesión…….y domiciliada en:……..…….

……

AUTORIZA, según lo exigido en El artículo 28 del Convenio sobre los Aspectos Civiles de la Sustracción Internacional de Menores y artículo 13 párrafo 1 (a) del Convenio Europeo de Reconocimiento y Ejecución de decisions en Materia de Custodia de Menores y Restablecimiento de dicha Custodia, a la AUTORIDAD CENTRAL DEL ESTADO…….. …..o a la persona designada por esta Autoridad Central para actuar en mi nombre.

……

Lugar, Día, Mes, Año

FIRMADO…….

VOLMACHT

Ondergetekende

verleent hierbij, gelet op artikel 28 van het op 25 oktober 1980 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Verdrag inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen (Trb. 1987, nr. 139) en artikel 13 van het Europees Verdrag inzake de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen inzake de voogdij over kinderen en inzake het herstel van de voogdij (Trb. 1980, nr. 134), volmacht aan de Centrale autoriteit van om alle benodigde handelingen te verrichten of te doen verrichten in verband met onderhavig verzoek.

Naam volmachtgever:
Geboortedatum-plaats:

Datum:
Plaats:
Handtekening:

Vollmacht

Authorization

Procuration

☐ nach Artikel 28 des Haager Übereinkommens

pursuant to Article 28 of the Hague Convention
selon l'artcle 28 de la Convention de la Haye

☐ nach Artikel 13 Abs. 1 Buchstabe a des Europäischen Übereinkommen

pursuant to Article 13 par. 1 lit a of the European Convention
selon l'article 13 a) alinéa 1 a) de la Convention européenne

Hiermit bevolimächtige ich die Zentrale Behörde in _____

I hereby authorize the Central Authority in _____

Je donne par les présentes procuration à l'autorité de _____

in meinem Namen tätig zu werden oder einen Vertreter zu bestellen, der in meinem Namen tätig wird.

to act on my behalf or to appoint a representative to act on my behalf.
d'agier en mon ou de constituer un mandataire agissant en mon.

Antragsteller/Antragstellerin

Applicant
Demandeur/Demanderesse

_____	_____
(Name) (name) (nom)	(Vorname) (first name) (prénom)
_____	_____
(Datum) (date)	(Unterschrift) (signature)

Ministero della Giustizia

Dipartimento Giustizia Minorile
Via Giulia, 131 00186 - ROMA Tel.06.68188.1 - Fax 06,68808085 e.mail:
giustizia.minorile@giustizia.it
AUTORITA' CENTRALI CONVENZIONALI

PROCURA AD AGIRE

Il/La Sottoscritto/a _____

nato/a a _____ il _____

residente a _____

in _____ n. _____

genitore del seguente minore o dei seguenti minori:

Cognome _____ Nome _____

nato/a _____ il _____

Cognome _____ Nome _____

nato/a _____ il _____

Cognome _____ Nome _____

nato/a _____ il _____

con la presente conferisce

procura e mandato

all'Autorita Centrale presso il Ministero della Giustizia con sede in Roma, ad agire in nome e per conto del/della sottoscritto/a o a designare a questo scopo un rappresentante abilitato.

Fatto a _____ il _____

Firma _____

Wyciąg z innych przepisów, dotyczących konfliktu o opiekę nad dzieckiem

USTAWA
z dnia 17 listopada 1964 r.

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO
(Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)

Oddział 5.(604) Sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką

Art. 598[1].

§ 1. W sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prokuratorowi doręcza się odpis wniosku i zawiadamia się go o terminach rozprawy.

§ 2. W sprawach, o których mowa w § 1, art. 472 stosuje się odpowiednio.

§ 3. W sprawach, o których mowa w § 1, art. 570 nie stosuje się.

Art. 598[2].

§ 1. W czasie trwania postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, toczącego się w trybie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę (Dz. U. z 1995 r. Nr 108, poz. 528 i z 1999 r. Nr 93, poz. 1085), nie można rozstrzygać w przedmiocie władzy rodzicielskiej lub opieki nad tą osobą. Postępowanie w tych sprawach sąd zawiesza z urzędu z chwilą wszczęcia postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.

§ 2. Po zakończeniu postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką sąd podejmie zawieszone postępowanie.

§ 3. W przypadku innym niż określony w § 1, jeżeli do rozstrzygnięcia wniosku o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką niezbędne jest jego łączne rozpoznanie ze sprawą dotyczącą władzy rodzicielskiej, postępowanie toczy się z zachowaniem przepisu art. 579.

Art. 598[3].

Jeżeli miejsce pobytu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką nie jest znane, sąd przeprowadzi stosowne dochodzenie w celu ustalenia jej miejsca pobytu. W szczególności sąd może zażądać ustalenia miejsca jej pobytu przez Policję.

Art. 598[4].

Orzeczenie co do istoty sprawy może być wydane tylko po przeprowadzeniu rozprawy.

Art. 598[5].

W postanowieniu o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką sąd określa termin, w jakim zobowiązany powinien oddać uprawnionemu osobę podlegającą władzy rodzicielskiej lub pozostającą pod opieką.

Art. 598[6].

Jeżeli zobowiązany do oddania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką nie zastosuje się do postanowienia, o którym mowa w art. 598[5], sąd, na wniosek uprawnionego, zleci kuratorowi sądowemu przymusowe odebranie tej osoby.

Art. 598[7].

W razie potrzeby sąd zwraca się o przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką przez kuratora sądowego działającego w sądzie, w którego okręgu osoba ta faktycznie przebywa.

Art. 598[8].

Kurator sądowy jest uprawniony do odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką od każdej osoby, u której ona się znajduje.

Art. 598[9].

Przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką i oddanie jej uprawnionemu może nastąpić tylko w obecności uprawnionego albo osoby lub przedstawiciela instytucji przez niego upoważnionej. Jeżeli żadna z tych osób nie stawi się w terminie wyznaczonym przez kuratora sądowego, czynność nie będzie dokonana.

Art. 598[10].

Na żądanie kuratora sądowego Policja jest zobowiązana do udzielenia mu pomocy przy czynnościach związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.

Art. 598[11].

§ 1. Jeżeli przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką napotyka przeszkody na skutek ukrycia tej osoby lub na skutek innej czynności przedsięwziętej w celu udaremnienia wykonania orzeczenia, kurator sądowy zawiadomi prokuratora.

§ 2. Jeżeli zobowiązany nie ujawnia miejsca pobytu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, która ma być odebrana, sąd na wniosek kuratora sądowego zarządzi jego przymusowe sprowadzenie celem złożenia oświadczenia o miejscu pobytu tej osoby. Pod względem skutków karnych oświadczenie jest równoznaczne ze złożeniem zeznań pod przyrzeczeniem, o czym sędzia powinien uprzedzić składającego oświadczenie.

§ 3. Jeżeli zobowiązany lub inne osoby przeszkadzają w wykonaniu orzeczenia w miejscu pobytu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, na żądanie kuratora sądowego Policja usunie te osoby z miejsca wykonywania orzeczenia.

Art. 598[12].

§ 1. Przy odbieraniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką kurator sądowy powinien zachować szczególną ostrożność i uczynić wszystko, aby dobro tej osoby nie zostało naruszone, a zwłaszcza aby nie doznała ona krzywdy fizycznej lub moralnej. W razie potrzeby kurator sądowy może zażądać pomocy organu opieki społecznej lub innej powołanej do tego instytucji.

§ 2. Jeżeli wskutek wykonania orzeczenia miałoby doznać poważnego uszczerbku dobro osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, kurator sądowy wstrzyma się z wykonaniem orzeczenia do czasu ustania zagrożenia, chyba że wstrzymanie wykonania orzeczenia stwarza poważniejsze zagrożenie dla tej osoby.

Art. 598[12a]. (605)

Postępowanie określone w art. 598[6]-598[12] może być podjęte na nowo na podstawie tego samego postanowienia, o którym mowa w art. 5985, jeżeli zobowiązany w okresie trzech miesięcy od wydania tego postanowienia postąpił sprzecznie z treścią postanowienia dotyczącego władzy rodzicielskiej, miejsca zamieszkania, opieki lub kontaktów z dzieckiem, a okoliczności uzasadniające jego wydanie nie uległy zmianie.

Art. 598[13].

Przepisy art. 598[6]-598[12] stosuje się odpowiednio do wykonania orzeczeń wydanych na zasadzie art. 569 § 2, dotyczących odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, a także orzeczeń o umieszczeniu małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w rodzinie zastępczej.

Art. 598[14]. (606)

§1. Dla przymusowego odebrania, zgodnie z art. 598[6]-598[12], osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, na podstawie orzeczenia sądu albo innego organu państwa obcego, niezbędne jest stwierdzenie wykonalności tego orzeczenia. Przepisy art. 1150-1151[2] i 1151[4] stosuje się odpowiednio.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w art. 598[6], uprawniony składa do sądu opiekuńczego, który byłby właściwy w sprawie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.

USTAWA
z dnia 25 lutego 1964 r.

KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY
(Dz. U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)

Art. 97.

§ 1. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, każde z nich jest obowiązane i uprawnione do jej wykonywania.

§ 2. Jednakże o istotnych sprawach dziecka rodzice rozstrzygają wspólnie; w braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy.

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 roku dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000

Artykuł 11

Powrót dziecka

1. Jeżeli osoba, instytucja lub inna organizacja mająca prawo do opieki nad dzieckiem składa wniosek do właściwych organów Państwa Członkowskiego o wydanie orzeczenia na podstawie Konwencji haskiej z dnia 25 października 1980 r. o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę (zwanej dalej „Konwencją haską z 1980 r.") w celu uzyskania powrotu dziecka bezprawnie zabranego do innego Państwa Członkowskiego lub zatrzymanego w innym Państwie Członkowskim inne niż Państwo Członkowskie, w którym dziecko zwykle zamieszkiwało bezpośrednio przed bezprawnym zabraniem lub zatrzymaniem, stosuje się ust. 2-8.

2. Przy stosowaniu art. 12 i 13 Konwencji haskiej z 1980 r. należy umożliwić wysłuchanie dziecka podczas postępowania sądowego, chyba że uznaje się to za niewłaściwe ze względu na jego wiek lub poziom dojrzałości.

3. Sąd, do którego wniesiono wniosek o powrót dziecka, określony w ust. 1, działa bez zbędnej zwłoki w postępowaniu sądowym dotyczącym wniosku przy użyciu najszybszych procedur dostępnych w prawie krajowym. Bez uszczerbku dla poprzedzającego akapitu, sąd wydaje orzeczenie nie później niż w ciągu sześciu tygodni od wniesienia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, w których szczególne okoliczności uniemożliwiają dotrzymanie tego terminu.

4. Sąd nie może odmówić powrotu dziecka na podstawie art. 13b Konwencji haskiej z 1980 r., jeżeli ustalono, że zostały poczynione odpowiednie ustalenia w celu zabezpieczenia ochrony dziecka po jego powrocie.

5. Sąd nie może odmówić powrotu dziecka, jeżeli osoba wnioskująca o powrót nie została wysłuchana.

6. Jeżeli sąd wydał nakaz odmawiający powrotu dziecka na podstawie art. 13 Konwencji haskiej z 1980 r., sąd musi niezwłocznie, bezpośrednio lub poprzez organ centralny, przekazać kopię nakazu sądowego oraz odnośnych dokumentów, w szczególności odpis przesłuchań przed sądem, sądowi właściwemu lub organom centralnym w Państwie Członkowskim, w którym dziecko zwykle zamieszkiwało bezpośrednio przed bezprawnym zabraniem lub zatrzymaniem, jak ustalono w prawie krajowym. Właściwy sąd otrzyma wszystkie wspomniane dokumenty w ciągu miesiąca od dnia wydania nakazu odmawiającego powrotu dziecka.

7. Jeżeli jedna ze stron nie wniosła pozwu do sądu w Państwie Członkowskim, w którym dziecko zwykle zamieszkiwało bezpośrednio przed bezprawnym zabraniem lub zatrzymaniem, sąd lub organ centralny otrzymujące informacje, określone w ust. 6, powiadamiają strony i zapraszają je do złożenia wniosków do sądu, zgodnie z prawem krajowym, w terminie trzech miesięcy od daty powiadomienia, tak aby sąd mógł zbadać kwestię opieki nad dzieckiem. Bez uszczerbku dla zasad dotyczących jurysdykcji zawartych w niniejszym rozporządzeniu, sąd zamyka sprawę, jeżeli nie otrzymał w terminie żadnych wniosków.

8. Bez względu na orzeczenie o odmowie powrotu dziecka na podstawie art. 13 Konwencji haskiej z 1980 r., każde następne orzeczenie wymagające powrotu dziecka wydane przez sąd właściwy na podstawie niniejszego rozporządzenia podlega wykonaniu zgodnie z sekcją 4 rozdział III w celu zabezpieczenia powrotu dziecka.

USTAWA
z dnia 6 stycznia 2000 r.

O RZECZNIKU PRAW DZIECKA
(Dz. U. Nr 6, poz. 69 ze zm.)

(...)

Art. 3.

Rzecznik, w sposób określony w niniejszej ustawie, podejmuje działania mające na celu zapewnienie dziecku pełnego i harmonijnego rozwoju, z poszanowaniem jego godności i podmiotowości.

2. Rzecznik działa na rzecz ochrony praw dziecka, w szczególności:
1) prawa do życia i ochrony zdrowia,
2) prawa do wychowania w rodzinie,
3) prawa do godziwych warunków socjalnych,
4) prawa do nauki.

3. Rzecznik podejmuje działania zmierzające do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją, zaniedbaniem oraz innym złym traktowaniem.

4. Rzecznik szczególną troską i pomocą otacza dzieci niepełnosprawne.

(...)

Art. 10.

1. Rzecznik może:
1) zbadać, nawet bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu,
2) żądać od organów władzy publicznej, organizacji lub instytucji złożenia wyjaśnień lub udzielenia informacji, a także udostępnienia akt i dokumentów, w tym zawierających dane osobowe,
3) żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych oraz wziąć udział w toczącym się już postępowaniu - na prawach przysługujących prokuratorowi,
4) żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa,
5) zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnosić skargi do sądu administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach - na prawach przysługujących prokuratorowi,
6) wystąpić z wnioskiem o ukaranie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
7) zlecać przeprowadzanie badań oraz sporządzanie ekspertyz i opinii.

(...)

Redakcja: Biuro Rzecznika Praw Dziecka
ul. Śniadeckich 10, 00-656 Warszawa, tel. (22) 696 55 45
Opracowanie graficzne: Adam Niewęgłowski
Projekt okładki: Adam Niewęgłowski
Druk: PPH ZAPOL Dmochowski, Sobczyk Sp. J.

Autorzy tekstów:
Agata Jasztal – Biuro Rzecznika Praw Dziecka
Leszek Kuziak – Ministerstwo Sprawiedliwości
Manuela Pliżga-Jonarska – mediator rodzinny
Dorota Zawadzka – pedagog i psycholog rozwojowy

Płyta zawiera:

- Formularze wniosków o wykonanie prawa do osobistych kontaktów z dzieckiem
- Formularze wniosków o zwrot dziecka na podstawie Konwencji
- Wzory pełnomocnictw
- Tekst Konwencji haskiej
- Kodeks postępowania cywilnego (wyciąg)
- Rozporządzenie Rady (WE) (wyciąg)
- Wykaz organów centralnych państw-stron Konwencji haskiej
- Wykaz polskich placówek dyplomatycznych i konsularnych w państwach, będących stronami Konwencji haskiej

RZECZNIK PRAW DZIECKA

0-800 12 12 12

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka

Rzecznik Praw Dziecka, ul. Śniadeckich 10, 00-656 Warszawa, www.brpd.gov.pl

(...) Patrzcie na innych tak, jak chcielibyście, żeby patrzono na Was i traktujcie ich tak samo, jak chcielibyście być traktowani.

Pamiętajcie, że naszą rzeczywistość tworzymy wspólnie i taki będzie nasz świat, na jaki sobie pozwolimy...

z listu Rzecznika Praw Dziecka Marka Michalaka
wystosowanego do uczniów z okazji rozpoczęcia roku
szkolnego 1 września 2008 r.